

Дзе гадуоць
артыстаў-патрыётаў?
У госці – да будучых
зорак балета

5

З чым беларусы
свету едуць
на фестываль?
Да сустрэчы
на роднай зямлі!

6

“Я лічу, вельмі важна
адрадзіць брэнд
«Беларусьфільма» –
дзіцячае кіно,
на якім вырасла
не адно пакаленне”.

Алена Турава

9

штотыднёвая грамадска-палітычная газета | выдаецца з кастрычніка 1991 года | № 34 (1630) | 1 верасня 2023 г.

КУЛЬТУРА

► Свята для юных творцаў

Заўтра самых малодшых вучняў мастацкіх гімназій і каледжаў сталіцы прысвяцяць у творцы. Зладзіць яскравую імпрэзу для будучых зорак задумала Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і Маладзёжны тэатр эстрады.

З нагоды Дня ведаў 2 верасня ў Аляксандраўскім скверы пройдзе вяцёлы квэст-канцэрт. Як і належыць у школе, юных гасцей спачатку чакаюць розныя інтэлектуальныя і спартыўныя спаборніцтвы. Дапамогуць хлопчыкам і дзяўчынкам героі любімых казак і акадэмік Акадэміі творчасці прафесар Апалонаў. Пасля іспытаў дзецям уручаць самую сапраўдную “Дыпломы творцы”, каб з гэтых маленіх таленавітых іскрынак атрымаліся вялікія зоркі. Завершыцца свята дыскаткай з удзелам невялікіх па ўзросце, але дасведчаных дзякуючы перамогам у конкурсах выканаўцаў – Ксеніі Галецкай, Ангеліны Ламака, Мартвіна, а таксама славуных дзіцячых калектываў “Хвілінка”, “Сябрынка” ды іншых.

Дарэчы, далучыцца да падзеі змогуць усе ахвотныя хлопчыкі і дзяўчынкі, іх педагогі і бацькі. І хаця мерапрыемства будзе не толькі забаўляць, але і садзейнічаць прафарынтацыі ў сферы культуры, выдатны настрой арганізатары гарантуюць кожнаму. Да сустрэчы ля фантана!

Падчас Форуму педагагічных работнікаў у сферы культуры

3 Днём ведаў!

Сёння віншаванні атрымліваюць не толькі школьнікі і студэнты, настаўнікі і выкладчыкі. Да свята мае дачыненне амаль кожны. Мы адчуваем душэўны ўздыв, згадваючы гады навучання – цудоўны час набыцця сапраўдных сяброў і мудрых педагогаў, выбару прафесіі і жыццёвага шляху. Якой акажацца гэтая дарога – шмат у чым залежыць ад дарослых, што выхоўваюць новае пакаленне. Іх прафесіяналізм, любоў да справы і дзяцей, актыўная грамадзянская пазіцыя з’яўляюцца моцным падмуркам далейшага дабрабыту нашай краіны і заслугоўваюць павагі і падзякі.

Недарма напярэдадні 2023/2024 навучальна-га года Міністэрства культуры Беларусі трады-

цыйна зладзіла Форум педагагічных работнікаў сваёй галіны.

У Год міру і стварэння мерапрыемства атрымала назву “Мы – разам”, бо яго мэтай стаў не толькі абмен досведам, актуальнымі напрацоўкамі, але і аб’яднанне работнікаў сферы культуры, якія даюць якасную адукацыю, выхоўваюць патрыётаў і дасягненнямі праслаўляюць Рэспубліку Беларусь. Менавіта стварэнне і мір – фундамент здаровага грамадства і зарука, што запаветы продкаў будуць выкананы.

70 гадоў – 70 імгненняў.
Да юбілею
Міністэрства культуры

Працяг на стар. 4

Стар. 7 ►

цаў, з іх пераступляць школьны парог 110 тыс. першакласнікаў. Набываць спецыяльныя навукі будуць амаль 170 тыс. прадстаўнікоў прафесійных вучылішчаў і тэхнікумаў, а таксама 238,5 тыс. студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў.

— Пагадзіцеся, лічба для Беларусі значная, — заўважаў Прэзідэнт і зрабіў агляд таго, як краіна рытуеся да новага навучальнага года: працуюць школьныя базары, установы адукацыі атрымліваюць папарты гатованасці і комплектуюцца транспартам для перавозу выхаванцаў, інтэрнаты і спартыўныя пляцоўкі рамонтуюцца, шматдзетны і малазабяспечаны сем’ям аказваецца матэрыяльная дапамога, робіцца шмат іншага.

— Так павіна быць, — адзначыў Прэзідэнт. — І робіцца гэта для таго, каб у нашых дзяцей было ўсё неабходнае для вучобы і яны з добрым настроем сустралі Дзень ведаў.

І кажаў Кіраўніцкі дзяржавы выконваюцца. Сёння ва ўсіх устаноў адукацыі прайшлі святонныя мерапрыемствы, прымеркаваныя да Дня ведаў і пачатку навучальнага года. Тэма першага ўрока “Беларусь і Я — дыялог міру і стварэння” І. Ва ўрачыстася паўдзельнічалі вышэйшыя службовыя асобы, кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў.

На дапамогу першакласнікам са шматдзетных, малазабяспечаных сем’яў, якія знаходзяцца у сацыяль-

на небяспечным становішчы, цяжкай жыццёвай сітуацыі, і дзецям-сіротам традыцыйна прыйшлі розныя ўстановы. Так, Рэспубліканскае грамадскае аб’яднанне “Белая Русь” да пачатку навучальнага года прымеркавала акцыю “Белая Русь” з лобоваю да дзяцей”, “У школу з “Белай Руссю”. А Міністэрства культуры зладзіла акцыю “Зборам партфэль у школу”. Супрацоўнікі ведамства на чале з кіраўніцтвам і верасня вышэйшай атрымліваюць папарты гатованасці і комплектуюцца транспартам для перавозу выхаванцаў, інтэрнаты і спартыўныя пляцоўкі рамонтуюцца, шматдзетны і малазабяспечаны сем’ям аказваецца матэрыяльная дапамога, робіцца шмат іншага.

— Сшыткі, альбомы, алоўкі, ручкі, фарбы, іншыя канцылярскія тавары і прылады неабходныя кожнаму навучэнцу, — упэўнены арганізатары. — Але сутнасць акцыі — не толькі ў дапамозе пры нарыхтоўцы да школы, але і ва ўвазе да дзяцей, якія праз розныя абставіны ёй абдзелены.

Відзейская спецыяльная агульнаадукацыйная школа-інтэрнат ужо шмат гадоў знаходзіцца пад апекай Міністэрства культуры. Супрацоўнікі ведамства рэгулярна падтрымліваюць навучэнцаў і імкнуча зрабіць іх дзяцінства больш шчаслівым.

Падырыць радасць і стварыць святонны настрой ў Дзень ведаў работнікі сферы культуры імкнуліся на ўсёй краіне. Працяг тэмы — у наступным матэрыяле.

“Каб у нашых дзяцей было ўсё неабходнае для вучобы”

Такі наказ Прэзідэнт Беларусі даў ураду напярэдадні новага навучальнага года. Трэба, каб хлопчыкі і дзяўчынкі з добрым настроем сустралі Дзень ведаў, падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Нараду аб гатованасці сістэмы адукацыі да новага навучальнага года Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка сабраў яшчэ 18 жніўня. Кіраўніцкі дзяржавы адзначыў, што І верасня ва ўстановы адукацыі прыйдзе каля мільёна навучэн-

Дарагія сябры! Навучэнцы і выкладчыкі!

Ад усёй душы віншую вас з Днём ведаў і пачаткам новага вучэбнага года!

У нашай краіне ствараюцца цудоўныя ўмовы для атрымання якаснай і даступнай адукацыі.

У галіне культуры і мастацтва вялікая ўвага надаецца захаванню найлепшых традыцый айчынай педагогікі, удасканальненню сістэмы навучання.

Першага верасня 398 дзіцячых школ мастацтваў, 19 устаноў сярэдняй спецыяльнай і 3 устаноў вышэйшай адукацыі ў сферы культуры зноў адчынілі дзверы класу і аўдыторыі для таго, каб новы вучэбны год прынес ярыя адкрысці і арыгінальныя ідэі, быў напоўнены радасцю натхнення і творчасці.

Інтэлектуальныя, адукаваныя, творчыя, таленавітыя людзі — галоўныя набы-

так і аснова сённяшняга і заўтрашняга дня дзяржавы. Дзякуй выкладчыкам за вашу нелёгкую працу і адданасць любімай справе. Вы выхоўваеце ў навучэнцаў высокі ўзровень адказнасці і культуры, любоў да радзімы, адданасць беларускім традыцыям, дапамагаеце стаць сапраўднымі прафесіяналамі сваёй справы і патрыётамі.

Жадаю ўсім поспеху ў вучобе і працы, творчага ўдзячэння ў настаяльнасці ў дасягненні мэт!

Не спыняйцеся перад цяжкасцямі, з лёгкасцю іх пераадолявайце, бо “дарогу асвятліць ідушы!”

Шукайце сваё прызначэнне і скарыяе новыя вышыні на карысць Рэспубліцы Беларусь!

Міністр культуры Рэспублікі Беларусь Анатоль Марквіч

У краіну ведаў — разам з культурай

Ва ўстановах культуры праходзяць мерапрыемствы да Дня ведаў.

У стаіцы падрыхтавана шырокая культура-забаўляльная адукацыйная праграма. Арганізаваны інтэрактыўныя пляюўкі, экскурсіі, заняты, квэсты, кінапаказы і канцэрты, сустрачы з дзесяцямі культуры і мастацтва. Так, у Музеі гісторыі горада Мінска ладзяць тэматычныя экскурсіі. У ратушы і археалагічным музеі “Верхні горад” навучэнцы мінскіх устаноў адукацыі могуць убачыць артфакты з раскопак гістарычнага цэнтру сталіцы. У экспазіцыі “Карэтная” і музеі “Мінская конка” — ладзецца аб гісторыі развіцця гужавога і першага грамадскага транспарту горада. А ў мастацкіх галерэях Міхаіла Савіцкага і Леаніда Шчмяляева — паучы апавелы аб генэалогіі беларускага народа пачас Вялікай Айчыннай вайны, заснаваны на рэальных падзеях. Акрамя таго, 2 верасня Музеі гісторыі горада Мінска сумесна з Беларускамі ўпершыню правядзе маштабнае мерапрыемства “Я спазнаю Мінск”, да якога далучацца першакласнікі і іх бацькі. Удзельнікі праекта ў інтэрактыўнай гульнявой форме змогуць пазнаёміцца са шматвяковай мінушчынай сталіцы.

Не засталася ўвакы і кніжныя скарбніцы, якія арганізуюць адукацыйныя і культурныя пазнавальныя квэсты, дыскусійныя пляюўкі, сустрачы з беларускімі пісьменнікамі і грамадскімі дзеяцамі. Цэнтралізаваная сістэма дзіцячых бібліятэк Мінска з 30 жніўня па 4 верасня запрашае на акцыю “У свет ведаў — праз бібліятэку”. Для юных наведвальнікаў падрыхтавалі выставы літаратуры “Чытанне — вось найлепшае вучанне!”, “Школьныя гады цудоўныя” і “Я хачу быць выдатнікам!”, якія дапамогуць дзецям знайсці адказы на самыя актуальныя пытанні. Навучэнцы

змогуць паўдзельнічаць у віктарыях “Я ведаю ўсё!”, “Загадка школьнага заплечніка”, “Мой Мінск” і гульнявой праграме “Краіна нывывучаных урокаў”. У бібліятэцы № 13 праводзіць занятак “Самы першы ў верасні”, а ў бібліятэцы № 15 імя Пёткі — акцыю “Запішыся ў бібліятэку ў Дзень ведаў”. У школах мастацтваў па традыцыі праходзяць святонныя канцэрты і сустрачы з першакласнікамі з удзелам знакамітых дзеячў культуры і мастацтва.

Разгорнуты святонныя мерапрыемствы і ў абласных цэнтрах. У віцебскім Летнім амфітэатры ладзяць канцэртна-гульнявую праграму “Вітаю, школьная планета! Мы — ад восені да лета”, да якога далучыліся творчыя калектывы Цэнтра культуры “Віцебск” і горада: ансамбль танца “Гарэза”, студыя “Арт-праект”, тэатр гульні, хараграфічны ансамбль “Зорка”, ансамбль балнага танца “Мазаіка”, студыя вакалу “Хачу спяваць”, тэатр эстрады “Школа зорак”, тэатр песні і музыкі “Прасторы”, шоу-балет “Сенсацыя” і студыя эстраднай песні “Форум”, а таксама выхаванцы Акадэміі арыстэату Ладзіслава Бубнара з Масквы.

У Гомельскай вобласці, акрамя ўрачыстых лінеек ва ўстановах адукацыі сферы культуры, праходзяць дні адценных дзвярэй ў клубных установах, для дзвей арганізаваны гульнявыя зоны, тэатральныя прадстаўленні ў парках. Апаўдзельня тэматычныя праграмы ладзяцца сустрачы ў музеях і бібліятэках. У захоўным рэгіёне святонныя канцэрты праводзяць у Гродзенскім дзяржаўным музычным каледжы, Гродзенскім дзяржаўным каледжы мастацтваў і Літскім дзяржаўным музычным каледжы. А ў Мінскай вобласці — у Маладзечненскім дзяржаўным музычным каледжы імя М. К. Агінскага і Мінскім абласным дзяржаўным каледжы.

Своеасаблівым прагомам да фестывалю выступіла навукова-асветніцкая экспедыцыя “Дарога да Святыню”. Яе маршрут сёлета праходзіць праз Баранавічкі, Лагойск, Чашнінкі, Шумілінскі і Гаралочкі раёны. Палчас шляху албавіаюцца асвячэнне помнікаў і месцаў воінскай славы, памінальныя літні. У розных рэгіёнах ладзяцца канферэнцыі, выставы, творчыя сустрачы, урокі беларускага пісьменства ў школах, духоўна-асветніцкія імпрэзы ў працоўных калектывах. Традыцыйна ўдзельнікі экспедыцыі высаджваюць малітвенныя сады. “Задача ў кожным раёне даць агульну тую атмасферу, што будзе сёлета панаваць ў Гаралку”, — адзначае кіраўнік экспедыцыі Аляксандр Лапата-Загорскі.

Адной з галоўных падзей 21 З верасня будзе Фестываль кнігі і прэсы, на якім разгорнуцца тэматычныя экспазіцыі гарадоў, што раней прымалі Дзень беларускага пісьменства. Таксама гэсцей чакае маштабная прэзентацыя сумеснага гісторыка-асветніцкага праекта Міністэрства інфармацыі і Уладзіміра Ліхадзелава “Баньшэаушчына. У пошуках страчанага”.

Урачыстасце акрысьціць з яднае творчасць сучасных літаратараў і паэму “Тарас на Парнасе”. Нагадаем, ёе аўтар Канстанцін Веранічын нарадзіўся на Гаралоччыне. У ярыяй канцэртнай праграме з элементамі моўліцы паўдзельнічаюць маладыя таленты і відомыя арысты. Неад’емная частка свята — узнагароджанне лаўрэатаў Нацыянальнай літаратурнай прэміі.

Вандроўка па эпохах

Старадаўняя Ліда сустракае 700-годдзе. Культурнае і юбілейнае марэфону падзей стане маштабнае свята горада, якое стартвала сёння на Дзяжыначнай плошчы і прадоўжыцца ўсе выхадныя.

Заснаванне Ліды ў 1323 годзе звязана з узвядзеннем замка Гельмына. Перажыўшы разбурэнні і запустэчэнне, цяпер рканструяваны помнік прыцягвае мноства турыстаў з розных куткоў свету. Гэта сапраўднае сэрца горада, дзе можна перанесціся ў мінулыя эпохі, пазнаёміцца з традыцыйным народным мастацтвам. І ў святавоную дату замк чакае гэсцей: заўтра там адбудзецца Дзень сярэднявэкавай культуры. Разгорнуцца збройнае майстэрня, кузня, рыцарскі лагер. Наведла-лічаным прапаноўчы паўдзельнічаць у гульнях і забавах з мінулага, майстар-класе па старадаўніх танцах, а таксама ўбачыць рэканструкцыю “Кніжніцкае паліванне”, конны турнір “Лідскія ваеры”, выступленне музыкантаў і тэатра анімэ. Завершыцца праграма нанчой дыскусіяй.

Госці святавоні змогуць апаніць і новую рэалітэ-агульну: пасля рэканструкцыі пешаходнай стады вуліцы Замкавая. Прастору прапаноўчы напоўніць кавярнямі, ганчэльвымі аб’ектамі. Навучэнцы мисювага мучыцнага каледжа акывяць праменад сваімі выступленнямі. За-мкаява — самая старая сярод лідскіх вуліц. На ёй раз-мешчана нямала гістарычных будынкаў. Напрыклад,

Свята жывой класікі

У 30-ы раз наша краіна адзначае Дзень Беларускага пісьменства. Мясцічка Гаралок на Віцебчыне прыме форум і першы выхадны верасня. Ладзяцца падзеі ўстануць Год міру і стварэння, 80-годдзе вызвалення раёнага цэнтру ад нямецка-фашысцкай захопнікаў і 140-годдзе з дня нараджэння Янкі Маўра.

Галоўная сіэна традыцыйна збірэ майстроў слова. Саюз пісьменнікаў Беларусі прэзентуе літаратурна-паэтычны праект “Мірная, моцная, суверэнная”, а Рэспубліканскае грамадскае аб’яднанне “Белая Русь” уша-нуе пераможку конкурсу творчай моладзі “Залатое пяро Беларускай Русі”. Таксама авашы чакаюць трыумфатару ад-мисювага саборніцтва “Хвала рукам, што лапуць хлебам”.

На сіэне гаралскага Дома культуры адбудзецца га-ла-канцэрт пераможкуў Рэспубліканскага творчага конкурсу юных чыталікаў “Жывая класіка”. Акрамя таго, запланавана навукова-практычная канферэнцыя “Гаралочкі чытанні”, арганізатарамі якой выступаюць Міністэрства інфармацыі і Нацыянальная акадэмія навук Беларусі. На з’ездзе прагучаць даклады, прысвечаныя гісторыка-культурнай спадчыне краю, а таксама Году міру і стварэння.

Дапоўніць праграму Фестываль народнай творчасці, паэзіі і фальклору “Гаралочкі Парнас”. Гэтую брэндывую імпрэзу ў горадзе ладзяць з 1998 года. Сіэста адбуду-цца акцыя “Чытаем паэму «Тарас на Парнасе» разам”, этнафэстывал, пленэр юных мастакоў, конкурсу народнай творчасці, урочніце прэміі “Зямляк года Гаралоччыны”. У канцы святавоння наступныя стаіцы. Дзень белару-скага пісьменства перадаць адмыслова вымелі. Эста-фету ў 2024 годзе прымуць Івазвічы Брэсцкай вобласці.

дом паэта Валянціна Таўлая, у якім сёння працуе філіял музея.

Таксама заўтра адбудзецца фестываль Lidbeer-2023. Сёлета ў адзначэнне замка Гельмына. Перажыўшы разбурэнні і запустэчэнне, цяпер рканструяваны помнік прыцягвае мноства турыстаў з розных куткоў свету. Гэта сапраўднае сэрца горада, дзе можна перанесціся ў мінулыя эпохі, пазнаёміцца з традыцыйным народным мастацтвам. І ў святавоную дату замк чакае гэсцей: заўтра там адбудзецца Дзень сярэднявэкавай культуры. Разгорнуцца збройнае майстэрня, кузня, рыцарскі лагер. Наведла-лічаным прапаноўчы паўдзельнічаць у гульнях і забавах з мінулага, майстар-класе па старадаўніх танцах, а таксама ўбачыць рэканструкцыю “Кніжніцкае паліванне”, конны турнір “Лідскія ваеры”, выступленне музыкантаў і тэатра анімэ. Завершыцца праграма нанчой дыскусіяй.

Госці святавоні змогуць апаніць і новую рэалітэ-агульну: пасля рэканструкцыі пешаходнай стады вуліцы Замкавая. Прастору прапаноўчы напоўніць кавярнямі, ганчэльвымі аб’ектамі. Навучэнцы мисювага мучыцнага каледжа акывяць праменад сваімі выступленнямі. За-мкаява — самая старая сярод лідскіх вуліц. На ёй раз-мешчана нямала гістарычных будынкаў. Напрыклад,

З павагай да свайго

Апаратная нарада першага намесніка міністра культуры Рэспублікі Беларусі Валерыя Грамады з начальнікамі ўпраўлення і аделуў міністэрства адбылася 29 жніўня.

Дзякуючы сродкам відэасувая, у паслядзёны паўдзельнічалі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выхаванчых камітэтаў.

У Гаралку Віцебскай вобласці 2–3 верасня адбудуцца мерапры-емствы, прымеркаваныя да Дня беларускага пісьменства. Да іх з ліку рэспубліканскіх арганізацый сферы культуры далучацца Нацыянальная бібліятэка Беларусі, Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры і Беларускай дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. У рамках святавоння пройдзе паказ фільма “На іншым беразе” і сустрача з членамі здымачнай групы.

Акрамя таго, закралася пытан-не зніжэння выкладу і зместу сайтуў устаноў культуры, прагучылі рэкамэндацыі па выпраўленні недахопаў. Так, была адзначана неабходнасць прывядзення інтэрнэт-платфармуў у адпаведнасць з заканадаўствам. Звярталася ўвага і на тое, што інфар-мацыя на старонках устаноў культуры мусіць рэгулярна абнаўляцца і быць актуальнай, аператыўнай і верагоднай.

Надзённыя пытанні

Анатаваны пералік спектакляў і канцэртных праграм патрыятычнай тэматыкі будзе накіраваны ў ВНУ для выкарыстання ў арганізацыі выхавачай работы.

Актуальнае пытанне вырашылася палчас паслядзёны Рэспубліканскага савета праектараў устаноў вышэйшай адукацыі. Мерапрыемства адбылося напярэдадні новага навучальнага года ў Рэспубліканскім інстытуце вышэйшай школы. У пра-цы савета ўдзельнічала начальнік спэцыяльнага ўпраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапры-емстваў і прафесійнага мастацтва Ірына Дрыга. Яна распавяла кіраў-нікам ВНУ аб новых спектаклях і канцэртных праграмах патрыяч-най тэматыкі, карысных для пра-гляду студэнтамі. Асаблівую ўвагу надалі наладжванню Узвемывага-дана супрацоўніцтва тэатральна-ві-довішчана і навучальнага устаноў. Прадугледжаны скідкі пры калек-тыўных наведваннях, арганізацыя спецыяльных паказаў як у тэатрах, так і ў саміх установах адукацыі. Па прасьбах праектараў анатаваны пералік прэм’ер патрыятычнай тэ-матыкі будзе накіраваны ў ВНУ для выкарыстання ў выхавачай рабоце.

Аб'яднаўшы намагацца пакаленняў

Форум педагогічных работнікаў у сферы культуры Рэспублікі Беларусь адбыўся 25 жніўня ў Беларускай дзяржаўнай філармоніі.

Ветэраны педагогічнай працы

Валерый ГРАМАДА, першы намеснік міністра культуры

“Толькі агульнымі намаганнямі, засноўваючыся на нашым прафесійным майстэрстве, мы можам даць новаму пакаленню якасную адукацыю і выхаванне пацрыётай нашай краіны”.

Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі Вольга Мядзведзева, якая выказала ўдзячнасць, што новае пакаленне педагогаў працягне перадаваць у будучыню годныя традыцыі, закладзеныя папярэднікамі ў галіне адукацыі ў сферы культуры.

Узнагароды для найлепшых

У рамках мерапрыемства прайшла ўрачыстая шэрымонія ўзнагароджання найлепшых педагогаў, кіраўнікоў устаноў адукацыі і творчых калектываў краіны, а таксама былі арганізаваны мастацкая выстава і канцэртная праграма. Нагрудным знакам Міністэрства культуры “За ўклад у развіццё культуры Беларусі” былі ўзнагароджаныя выключныя спецыяльнага шчылу вышэйшай катэгорыі Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Яўгенія Гарбунова, дырэктар Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 5 горада Мінска Наталія Карпава і настаўнік на класе скрыпкі Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 18 горада Мінска Валіяціна Семянкава.

Ганаровай граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь адзначаны настаўнік Бераставіцкай дзіцячай школы мастацтваў Валдзім Антоненка, кіраўнік практыкі Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Аскана Белікава, дырэктар Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 12 горада Мінска Галіна Гардзіенка, прафесар кафедры харавага дыржыравання Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Святлана Герасімовіч, настаўнік на класе скрыпкі

Алла ШАХОВСКАЯ: — У сістэме адукацыі ідзе пастаянны актывны пошук новых падходаў і тэхналогій навучання і выхавання.

Вольга МЯДЗВЕДЕВА: — Новае пакаленне педагогаў працягне перадаваць у будучыню годныя традыцыі.

Ушанаванне ўдзельнікаў форуму

Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 7 горада Мінска Святлана Свірыдзенка і настаўнік на класе баяна Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 2 імя М. І. Аладава горада Мінска Жанна Шаптунова.

Граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ушанаваныя загадчык аддзялення Брэсцкага дзяржаўнага музычнага каледжа імя Рыгора Шырымы Аляксей Захарчук, прафесар кафедры гісторыі і тэорыі мастацтваў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Вячаслаў Іванюк і настаўнік на класе фартэпіяна Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 18 горада Мінска Алена Яроцкава.

Паўдзямна Міністра культуры Рэспублікі Беларусь была абвешчана дырэктару Дубровенскай дзіцячай школы мастацтваў імя Фарады Яруліна Аскане Анікеевы, загадчыку кафедры музычнай педагогікі, гісторыі і тэорыі выканальніцкага мастацтва Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Ірына Аношка, дырэктару Ахціўскай дзіцячай школы мастацтваў Віцебскага раёна Ляўе Волкавай, настаўніку на класе фартэпіяна Магілёўскай дзіцячай школы мастацтваў № 2 ірыне Дабрушчанай, дырэктару Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 7 горада Мінска Аскане Духовіцкай, настаўніку на класе фартэпіяна Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 4 горада Мінска Галіне Жувака, настаўніку на класе шчыпальнага інструментаў “Дуарык” Ганінавіцкай дзіцячай школы мастацтваў Любові Занько, загадчыку аддзялення Гомельскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў імя Н. Ф. Саколуюскага Марыне Мароз, дырэктару Жодзіскай дзіцячай школы мастацтваў Эліне Мірашчынка, начальніку аддзела па арганізацыі і правядзенні культурына-відовішчых мерапрыемстваў Спартыўна-культурнага цэнтру Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Кірыяне Негрэенка, дэкану мастацкага факультэта Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Юліі Пешынай, выкладчыку Гродзенскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў Святлане Стракалавай, выкладчыку Магілёўскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў Алене Трутневай, вядучаму спецыялісту па вучэбнай рабоце факультэта культуры і сацыяльна-культурнай дзейнасці Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Галіне Цыркуновай, дырэктару Клецкай дзіцячай школы мастацтваў Ірыне Шапкі, настаўніку на класе баяна і акардыона Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 12 горада Мінска Тамары Шут, настаўніку Дзіцячай мастацкай школы імя І.Ф. Хрушчэка горада Наваполацка Іне Шыпіла і намесніку дырэктара па навучальна-выхаваўчай рабоце Дзіцячай музычнай школы мастацтваў № 18 горада Мінска Аляксандру Яроцкаву.

Антон РУДАК
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

3

работнікі сферы адукацыі ўзнагароджаны нагрудным знакам Міністэрства культуры “За ўклад у развіццё культуры Беларусі”.

6

работнікаў сферы адукацыі ўзнагароджаны Ганаровай граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

3

работнікі сферы адукацыі ўзнагароджаны граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

15

работнікаў сферы адукацыі атрымалі падзяку Міністра культуры Рэспублікі Беларусь.

Зайтра ў школу... Тэрпсіхоры

Унікальная ўстанова для выканання асаблівай задачы

Зорыя Дусенка

Сёння тысячы хлопчыкаў і дзяўчынак селі за школьныя парты. Завінелі юнымі галасамі і ўстановы адукацыі сферы культуры. Што там чакае маладыя таленты? Як падрыхтавацца да сустрэчы з навучальнымі педагогічнымі калектывамі? Па адказна на пытанні выправімся ў Беларускае дзяржаўнае харэаграфічнае гімназію-каледж.

ку ад грамадзян Расійскай Федэрацыі. Дарчы, менавіта яны атрымалі тры з чатырох месцаў для платнага навучання. Расіне ўдзельнічалі ў конкурсе на агульных пастановах. Ніякіх ілгот у іх не было.

Наша ўстанова мае асабліва спецыфіку. Маюць адзіны ў Рэспубліцы Беларусь выхатум акадэмічных танцоўшчыкаў. І навучанне пачынаеца ўжо ў гімназіі. Першы курс каледжа з’яўляецца шостым годам спецыяльнай падрыхтоўкі. У Беларусі такіх дзяцей вучыць толькі наша гімназія.

Апавяла, абор у каледж ідзе з выпуснікоў гімназіі і дзяцей з прыродным талентам, якія таксама маюць пэўную харэаграфічную падрыхтоўку і жаданне стаць артыстам балета.

Гэта адзіная ў Беларусі ўстанова, што забяспечвае агульную базавую адукацыю, сумешчаную са спецыяльнай праграмай падрыхтоўкі прафесійных артыстаў балета. Любы іншы від танца можа асвоіць дзе заўгодна, былі б зольнасці і ўпартасць. Але калі хочаш дамагчыся вышэйшых акадэмічных мастацтва, накіроўвацца трэба менавіта сюды. Прычым у самым юным узросце.

Пра паступленне ў Беларускае дзяржаўнае харэаграфічнае гімназію-каледж распавядае дырэктар Зорыя Пітроўна Дусенка:

— Кантрольныя лічы прыёму ва ўстанове выкананы цалкам. У гімназію залічана 40 навучэнцаў, у каледж — 25. Прыём у каледж ажыццяўляўся на конкурснай аснове. На прадулежаныя планам месцы было паддазена 34 заявы, у тым лі-

Сафія Галас, вучаніца 7-га класа (танцавальны клас) і педагог — заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь Жанна Лебедзева

Падчас рэпетыцыі

У тым ліку — з грамадзян іншых дзяржаў для навучання на платнай аснове. Аднак тут каледж абмежаваны дэвеліце-нымі мэтаймі паказчыкамі і не можа прываць усіх, хто хацеў бы заплаціць за навучанне. Таму крытэрыі алсвеу вельмі жорсткія.

— Асобна хачу адзначыць, што каледж дас найвышэйшы ўзровень прафесійнай падрыхтоўкі, — гаворыць Зорыя Дусенка. — Таму нашы педагогі пастаянна шукаюць дзяцей з дорнымі прыроднымі дадзенымі. Дзеверы гімназіі і каледжа адчынены для ўсіх, хто мае талент і вялікае жаданне.

Да новага навучальнага года падрыхтаваны комплексны план выхавальнай работы. Ён накіраваны на фарміраванне асобы праз адукацыю і прафесіяналізм у рамках адзінай метадычнай тэмы “Выхаванне асобы артыста балета на агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцях”. План вырастае задачы маральна-эстэтычнага і грамадзянска-патрыятычнага выхавання. У прыватнасці патрыятычнае. Таксама выхавальная работа ў 2023—2024 навучальным годзе прадулежвае шырокі пералік прафілактычных мерапрыемстваў. У прыватнасці, гэта прафілактыка алкагалізму, наркаманы, гульнявоў, іншых залежнасцей, а таксама інфармацыйнага бізнеса. Будзе пастаянна прапавіваць лекторы правовай інфармацыі. Частымі гасцямі навучэнцаў стануць вядомыя дзеячы мастацтваў.

— Наша задача — выхаванне проста высокапрафесійных артыстаў балета, а людзей з актывнай грамадзянскай пазіцыяй, — пераканана Зорыя Дусенка. — Таму вялікая ўвага

Мы адзіны ў Беларусі рытуем акадэмічных танцоўшчыкаў.

надаеша фарміраванню каштоўнасцей алсвсін да культурнай і гістарычнай спадчыны нашай краіны. Мы лапамагам апекаванцам алчыць алказнасць за захаванне парку і стабільнасці. Гэта вельмі важна, наколькі балет з’яўляецца візіткай Беларусі на міжнароднай арэне і яго артысты павінны прадставіць дзяржаву годна і з гонарам.

Штогод у гімназіі-каледжы праводзіцца будаўніча-рамонтная работа і такім чынам ствараюцца камфортныя і бяспечныя ўмовы для адукацыйнага працэсу. Як паведаміла дырэктар, пашпарт га-тоўнасці спажаўца шпелавой энэргіі да працы ў асенне-зімовы перыяд будзе падпісаны лямчч бляд. Усе аб’екты шпער у належным стане. У навучальных памяшканнях і балетных залах зроблены касметычны рамонт. У прыватнасці, у дзювах залах выякадзена спецыяльная вывака падлога.

Паколькі гімназія-каледж знаходзіцца на адной з ажыўленых цэнтральных магістралей Мінска, асабліва увагу адміністрацыі надае дабраўпарадкаванню прылеглай тэрыторыі і тэхнічнаму забеспячэнню прапусцінага рэжыму. Тут ёсць сістэмы кантролю і кіравання доступам, трыювожкая кнопка, візкамеры. Для выхаванцаў створаны камфортныя і бяспечныя ўмовы — толькі вучыцца!

Віктар ГАБЫРШ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА / з сайта каледжа

Традыцыйная сустрэча землякоў прайдзе ў Беларусі з 19 па 24 верасня. Падчас форуму плануецца прадэманстраваць дасягненні нашай краіны сучаснікам, падтрымаць іх творчыя праекты і актывізаваць культурныя сувязі з дыяспарамі. Да фестывалю далучацца самадзейныя калектывы, асобныя выканаўцы, мастакі, скульптары, дызайнеры, майстры народных рамёстваў, фатографы, празякі, паэты. У праграме — канцэрты беларускай фальклорнай і сучаснай музыкі, выставы жывапісу, дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, сустрэчы з кіраўнікамі і чальцамі творчых саюзаў рэспублікі, майстар-класы па розных напрамках традыцыйнай культуры.

АРМЕНИЯ — “РОДНЫЯ КАРАНІ”

Ерэванская беларуская суполка “Беларусь” афіцыйна існуе ўжо 25 гадоў. Гэта вельмі актыўнае аб’яднанне. Яго ўдзельнікі захоўваюць традыцыі і мову продкаў, падтрымліваюць работу надзельнай школы, у якой усе ахвотныя могуць пазнаёміцца з нацыянальна-культурнымі асаблівасцямі нашай краіны. Пры з’яўшанні працуе бібліятэка, лядзены тэатр, што дапамагае маленькім беларусам у вывучэнні роднага слова. Яны асвойваюць народныя спевы ў дзіцячым гурце “Дударочки” вакальнага калектыву “Родныя карані”, які і прыедзе на фестываль. У Мінск плануець выпраўіцца 11 чалавек.

Як паведаміла кіраўнік Ерэванскай беларускай суполкі Ірына Пагасян, ансамбль ганарыцца прыгожымі нацыянальнымі касцюмамі, перададзенымі ў дар ад нашай краіны. У іх “Родныя карані” выступаюць у Арменіі на фестывалях нацыянальных культур, на іншых прэстыжных мерапрыемствах. У рэпертуары — народныя песні і кампазіцыі сучасных аічных аўтараў. Ён вельмі разнастайны.

“Родныя карані” — самадзейны калектыв. Кіруе ім Дзіяна Аруцюнан, якая нарадзілася і вырасла ў Мінску. На форум ансамбль з Ерэвана таксама прывязе і армянскія народ-

“З натхненнем рыхтуемца да ІV Фестывалю мастацтваў беларусаў свету. Вітаем усіх арганізатараў і ўдзельнікаў. З нецярпеннем чакаем сустрэчы на беларускай зямлі”.

Фальклорны калектыв “Родныя карані” Ерэванскай беларускай суполкі Арменіі “Беларусь”

Фальклорны калектыв “Родныя карані” падчас выступлення

Непарыўная сувязь

Як рыхтуюцца нашы землякі да ІV Фестывалю мастацтваў беларусаў свету

ныя песні, якія будзе цікава паслухаць жыхарам нашай краіны.

— Беларуская дыяспара Арменіі ўдзельнічала ва ўсіх фестывалях культуры беларусаў свету, — кажа Ірына Пагасян. — Але сёлета ўпершыню слезам такім шырокім складала. Устаю ў нашай арганізацыі цыфер звыш 120 чалавек. На жаль, з кожным годам чальцоў становіцца ўсё менш. Асноўная частка беларускай дыяспары ў Арменіі — гэта тыя, хто ў савецкі час прыхаў сюды жыць і працаваць, іх дзеці і ўнукі. Многія нарадзіліся ўжо ў змешаных шлюбах, але з задалавальным прыходзяць і займаюцца перададзенымі традыцыямі.

Па словах Ірыны Мікалаеўны, Фестываль мастацтваў беларусаў свету — вельмі вялікі стымул для беларусаў замежжа. Свята надае энтузіязму і сілы людзям, якія ў вольны ад працы і хатніх клопатаў час збіраюцца на рэпетыцыі.

— Мы вельмі чакаем гэты форум, — гаворыць Ірына Пагасян. — Мы ж усе сабіруем. Перапісваемся, і хочацца сустрэцца, каб убачыць, што чаго дасягнуў за мінулы год, хто як выглядае. Бо нацыянальныя касцюмы, якія перадала Беларусь, вельмі пашырылі і прыгожыя. І мы рудземся, бо зможам паказаць, што робім у Арменіі і як захоўваем традыцыі. Мы старанна рыхтуемца да вандроўкі ў Мінск. Для нас гэта вельмі вялікая падзея.

ЭСТОНІЯ — “ЛЁС” І “СЯБРЫ”

Ад Эстоніі на фестываль прыедзе творчы калектыв беларускай культурнай арганізацыі “Лёс” з Таліна. А муж і жонка Людміла Аннус і Віктар Байкачоў з Нарвскага беларускага таварыства “Сябры” будуць удзельнічаць у фотавыставе. Яны родам са Светлагорскага раёна.

Людміла яшчэ школьніцай у 1960-я чула ад бабуль аповеды пра трагедыю ў вёсцы Ала. Нышчасце здарылася ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Калі на месцы гібелі амаль дзюво тысяч жыхароў гэтага і суседніх паселішчаў абнавілі мемарыял, муж і жонка адразу паехалі туды. Яны зрабілі фота і цыпер пакажуць на выставе, як месца страшнай падзеі выглядала раней і якім стала цяпер.

Людміла Аннус распавяла, што дзясяпара з 2013 года вярнуўся сучаснікам з Эстоніі ў нашу краіну. Іншыя яваны праект “Нам хацелася б пабыць на Радзіме”, які падтрымалі ў Рэспубліканскім цэнтры нацыянальнай культуры. Дзякуючы гэтаму беларусы Эстоніі могуць наведваць нашу дзяржаву і нааварот. У нарвскага таварыства добрая сувязі з мінскай арганізацыяй эстонцаў “Ластаўка” і сапраўднае сяброўства з Уладзімірам Ваакам — кіраўніком ансамбля “Жытніца” з Клічава.

— Падчас фестывалю мы абавязкова з’ездзім у Светлагорскі раён ускласці кветкі на магілы продкаў, блізкіх, — кажа Людміла Аннус. — А

потым завітаем у Клічаў у госці да нашага сябра Ваакаса.

Таксама Людміла перадала прывітанне агляльніку газеты “Культура” Юрыю Чарнякевічу: — Дзякуючы яму летас мы распавілі на Радзіме пра вельмі важную для нас падзею. Галы мы арганізавалі міжнародны дзіцячы конкурс, прысвечаны 135-годдзю з дня нараджэння Марка Шагалана. На творчым сабораў былі прадстаўлены 398 малюнкаў і 21 верш з Беларусі, Латвіі, Літвы, Расіі і Эстоніі.

Віктар ГАУРЫШ Фота з архіваў дыяспары

Людміла Аннус, Нарвскае беларускае таварыства “Сябры”:

— Фестываль з нецярпеннем чакаюць усе беларусы замежжа. Пажаданнаў яго ўдзельнікам шмат, але гадоўнае — гэта надыхацца Бацькаўшчынай, яе паветрам, назапасаць сіл і энергіі для далейшай актыўнай працы па захаванні і папулярызаванні айчыннай культуры ў сваіх краінах. Вядома ж, знаёміцца, заводзіць кантакты і не губляць сувязі. Бо ўсе мы, беларусы, павінны быць адной дужай сям’ёй! Вялікая падзяка Міністэрству культуры Рэспублікі Беларусь, калектыву Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур, апарату ўпаўнаважанага па справах рэгіёнаў і нацыянальнасцей за арганізацыю свята! Гэта такія велізарны падарункі беларусам свету!

1998

- ▶ Літога алкрыты Вішэбкі цэнтр сучаснага мастацтва.
- ▶ 15 красавіка створаны фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва.
- ▶ У Мінску прайшоў першы фестываль “Анімаўка”.

1999

- ▶ Адчыніў дзверы філіял Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь — Мемарыяльны музей-майстэрня Заіра Азгура.

2000

- ▶ Комплекс “Мір” занесены ў Спіс сусветнай спадчыны UNESCO як выдатны ўзор цэнтральнаеўрапейскага замка.
- ▶ Адкрыты філіял Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь “Дом Ваньковічаў. Культурна і мастацтва Беларусі першай паловы XIX стагоддзя”.

2004

- ▶ Упершыню ў Беларусі прайшла міжнародная акцыя “Ноч музеяў”.

2005

- ▶ Архітэктурны, жылы і культурны комплекс рэзідэнцыі Радзівілаў у Нясвіжы і Луга Струў уключаны ў Спіс сусветнай спадчыны UNESCO.

2006

- ▶ Адкрыты новы будынак Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі.
- ▶ Адчыніў дзверы для наведвальнікаў новы корпус Нацыянальнага мастацкага музея.

70 Працяг стваральнай эры

Чым адзначыліся для Міністэрства культуры 1990–2000-я?

Працягваем агляд найважнейшых падзей, звязаных з работай ведамства, якое сёлета святкуе 70-годдзе. Распачаты ў “К” № 27 цыкл публікацый падрыхтаваны паводле звестак, сабраных супрацоўнікамі Нацыянальнага гістарычнага музея.

Нацыянальны гісторыка-культурны музей-запаведнік “Нясвіж”

Дом Ваньковічаў у Мінску

Замкавы комплекс “Мір”

Экспазіцыя Музея сучаснай Беларускай дзяржаўнасці прысвечана палітычнаму, эканамічнаму, навуковаму, культурнаму і спартыўнаму жыццю краіны

2008

- ▶ Уведзены ў эксплуатацыю першы пускавы комплекс Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка “Нясвіж”.

2009

- ▶ Абрал “Калядныя цары” ў вёсцы Семяжава Капыльскага раёна Мінскай вобласці ўключаны ў Спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO.

2010

- ▶ Заснавана штогадовая акцыя “Культурныя сталіца Беларусі”.
- ▶ У арганізацыю Аляксандрыя Шклоўскага раёна на базе Дняпра аб’яўся першы маштабны фестываль “Купалле” (“Аляксандрыя збірае сяброў”).
- ▶ Распачаты Рэспубліканскі конкурс маладых талентаў “Зорка ўзышла над Беларусцю”.

2011

- ▶ Праведзены І Рэспубліканскі конкурс тэатральнага мастацтва “Нацыянальная тэатральная прэмія”.
- ▶ У Ружанскім палацавым комплексе адкрыты музей і адбылося першае свята “Ружанская брама”.

2012

- ▶ Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь зацверджана адраджэння праграма адраджэння тэхналогіі і традыцый вырабу слупкіх паясоў і развіцця вытворчасці нацыянальнай сувенірай прадукцыі “Слупкія паясы” на 2012–2015 гады.
- ▶ Адкрыты Музей сучаснай беларускай дзяржаўнасці.
- ▶ Адбыўся І Нацыянальны форум “Музеі Беларусі”.

Спектакль "Танга"

Спектакль "Яна ў адсутнасці кахання і смерці"

Брэст тэатральны

Пачатак верасня ў горадзе над Бугам праходзіць пад знакам XXVII Міжнароднага тэатральнага фестывалю "Белая ака". Вядома, рыхтуюцца да яго ўвесь год, а апошня арганізацыйная штурк ўносіць напружаны ўлётку. Але сёння тут адбылася яшчэ адна вельмі важная падзея, звязаная з планами і пашырэннем інтэрнацыянальнага супрацоўніцтва.

ФЕСТИВАЛЬНАЕ РАЗГОТВАННЕ...

"Белую вежу" правядуць сёлета з 8 па 16 верасня. Форум збірае 28 спектакляў (з іх пяць — тэатры лялек) з дзесяці краін: Азербайджан, Арменія, Балгарыя, Данія, Казахстан, Расія, Славенія, Узбекістана і, вядома, Беларусі. Наша тэатральная мастацтва прадставлена 10 калектывамі, прычым не толькі з Мінска і Уласна Брэста, але і з Бабруйска, Вішэвска, Гродна, Магілёва — атрымліваецца дастаткова шырокая нацыянальная палітра на фоне замежнай. Заўважым, што і міжнародная праграма складзеная не адно са сталічных калектываў, дэманструе самыя розныя тэатральныя плыні. Усяго ж за гадзіну існавання фестываля на ім было паказана больш як 600 спектакляў з 60 краін. Ёсць чым ганарыцца!

Адкрые пяцеразную імпрэзу беларуская рок-опера "Граф Монте-Крыста" Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя М. Горькага. Завершыць свята "Даходнае месца" А. Астроўскага ў пастаноўцы Разанскага абласнога тэатра (нагадаем, што гэтая п'еса ідзе ў нашым ТРБД пад назвай "Профит": параўнаем прачытанні?). Не зачыняць і падзеі Вялікай Айчыннай вайны: у год Міру і стварэння ў Беларусі фестываляў уключае спектаклі "Васіль Цёркін" Школы драматычнага мастацтва з Масквы і "Трыбунал" з Гродна на паводле аднаімянай трагікамеды Андрэя Акавінкі.

...І ЛАБАРАТОРНЫ КАСТЫНГ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы плёна супрацоўнічае з Цэнтрам падтрымкі рускага тэатра за мяжой Саюза тэатральных дзяржаў Расіі. Краіна-суседка ў рамках дзяржаўнай праграмы за свай кошт дасылала рэжысёраў, якія разам з мясцовай трупай некалькі дзён

рыхтуюць эскізы спектакляў. Фінальныя паказы ператвараюцца ў спеасаблівы кастынг: кіраўніцтва тэатра абірае, у каго з рэжысёраў-удзельнікаў замовіць пастаноўку. Пры гэтым работу расійскіх твораў аплачывае іх краіна. А лабараторыя падтрымкі не толькі ў Беларусі, але і ў Азбахі, Азербайджане, Казахстане, Кыргызстане, Малдове, Узбекістане, Эстоніі.

Першая спроба такога супрацоўніцтва прынёсла брэсцкаму тэатру спектакль "Нявольнічы" А. Астроўскага, уасоблены Ягорам Равінскім і прадставлены на "Белай вежы — 2018" і іншых фестывалях у краінах СНД. Сёлета тэма лабараторыі ахоплівала не толькі рускую класіку і гучала як "Разнастайнасць сусветнай літаратуры". Да таго ж эскізы аказаліся вельмі разгорнутымі: кожны — на гадзіну і нават больш. Па сутнасці, гэта былі два паўнаватраўныя аднаактовыя спектаклі і першая дзея тэатрактовага. І ўсё — за пяць дзён? Неверагодна! Але артысты і сапраўды тварылі з захваленнем, а службы тэатра ўсцяж дапамагалі: у выбары пляюўкі, у пошуку магчымых сцэнаграфічных афармленняў і касцюмаў. Вынік атрымаўся добрым для ўсіх бакоў. Рэжысёр маглі апрабавачь не ў думках, а на справе пастаноўчаныя ідэі. Нашы артысты — паправаваць у розных манерах, нават змяніць амплуду. Кіраўніцтва тэатра і іншыя зашкаўляючы — убацьчы патэнцыйныя шляхі далейшага развіцця калектыву і ўзабачэння не толькі рэпертуару, але і самай тэатральнай эстэтыкі.

Акцёр, рэжысёр і педагог Сяргей Шамада з Масквы звярнуўся да знакамітага "Танга" С. Мрожака і наказаў іцалкам першы акт. Класіка тэатра абсурду адностварыла ў акцёрскай эксклюзіўнасці і прыёмах сайт-спешы-шоу, бо дзеянне адбывалася не на сцэнажарнай сцэне, а ў мастацкай май-стэрні калектыву, што займае асобнае памяшканне ў двары асноўнага будынка. Рэжысёр удала скарыстаў асабліваці незвычайнай прасторы, вылучыў-

шы хаос не толькі знешні, што пануе ў жыцці герояў, але і ўнутраны — у іх душах. З плоскасці асылкаў да палігачных перыспетый 1960-х дзеянне было перанесена ў сферу культурных спрэчак між пакаленнямі адной сям'і: што абраць — захаванне традыцый мастацтва ці вольны творчы эксперымент? Прычым абодва гэтыя кірункі былі ўвасоблены паралельна, што падкрэслівала ў любым выпадку — перамагае талент, а не сама па сабе мастацкая плынь.

Дадатковым доказам гэтага сьвярдзжэння аказаліся акцёрскія працы — трапныя, яркія, скрозь выдатныя. Яны папраўдзе інтэгуравалі камедыянісцю. Кожны выхад Сяргея Пяткевіча выклікаў непераборны смех і апалдыменты. А любога дробіць у сцэнічным атачэнні нараджалася безліч асацыятыўных сувязей. Галоўная ж тэма існавання стасавалася, як рэжысёр пабудоваў бы дзве астатнія дзеі і асаблівы фінал, бо п'еса заканчваецца трагічна.

З АДВАРОТНАГА БОКУ

Этапажны для пачатку 1980-х твор Э. Радзінскага "Яна ў адсутнасці кахання і смерці" Увасобіла яшчэ адна масквічка — Вікторыя Чэрнікава. У мінулае дзесяцігоддзі гэтая гісторыя аблясцала лэдз-не ўсе савецкія і постсавецкія тэатры, такі спектакль ішоў і ў горадзе над Бугам. Іяпераніяна пастаноўка рабілася на сцене брэсцкага калектыва, але з адваротнага боку пра поўнацю апушчанай заслоне. Гледзачыя таксама змяшчаліся на сцэне, бышчам з'яўляючыся непасрэднымі ўдзельнікамі. Прачытанне адронівае бышчам пуйнай зменай характараў: многія героі сталі сваімі антыподамі. Сп-

раўды, чаму б не перагледзець тэкст, каб знайсці ў ім супрацьлеглыя трактоўку? Ды ўсё гэтым нечаканасці павінны палмаювацца дакладным псіхалагічным абгрунтаваннем, а не толькі жаміж пакаленнямі адной сям'і: што абраць — захаванне традыцый мастацтва на сучасныя "фішкі", спектакль падаўся не вельмі шпаквам.

Іван Мінеўіаў з Чэкавынскага падрыхтаваў "Мішэва каханне". Алінаактоўка паводле аповядання І. Буніна на камернай сцэне тэатра паўстаала... чорна-белая, прычым не толькі з-за абра-нальнай колеравай гамы, але і ў сэнсавым разуменні. Бо адносна "адмоўныя" персанажаж, на думку рэжысёра віванаўцы ў смерці Мішэ, увасобілі выключна паралельна і — апрозненне ад лірычных "станочных". Такі падзел пазбавіў гісторыю найгачыяшчых псіхалагічных ашчненіяў, на якія багатая буйнаўская проза. А пачатак спектакля — бязмоўная сцэна, калі апрапунья ў чорнае асобы нунішана аплачываюць зьяяллага героя, — ставіў змяніныя кліпчыкі на першых хвілінках гісторыі, пакладчыма далейшае разгортванне неабязжэковым: публіцы і так ужо ўсё казалі. Відэовішчэ нагадала набор студэнцкіх зноўдзі і не ўносіла нічога новага ні ў разуменне твора, ні ў яго тэатрылізацыю.

Што ж, застаюцца думкамі, у каго з расійскіх рэжысёраў, якія паставоўка прайшлі гэты спеасаблівы "кастынг", замовіць спектакль. Не менш важна і тое, якія менавіта п'есы і інспірацыюныя папуючына брэсцкі рэпертуар. Бо гэта не абязжэкова павінна быць шпосчы і прагледзжаных эскізаў — магчымы і новы твор.

Надежда БУНЦЕВИЧ
Фота аўтара

Навучыцца любіць сваё

Студыя моладзевага кіно "Беларусьфільм" сёлета споўніўся год. За гэты час яна не толькі заявіла пра сябе яркімі праектамі, але і папоўніла творчы калектыв новымі імянамі. Мы сустрэліся з мастацкім кіраўніком "Смолкі" Аленай Турай, каб даведацца пра планы на найбліжэйшы час і пра тое, як студыя дапамагае кінематаграфістам-пачаткоўцам.

— Алена Віктараўна, якім быў для Студыі моладзевага кіно першы год? — Досыць плённым. Хаця мы працуем нядоўга, у нас ужо ёсць некалькі рэалізаваных праектаў. Сярод іх прама-ролік для "Мінаблвідэапраката" і летапісныя матэрыялы малых рэжысёраў, у тым ліку дакументальны фільм да 60-годдзя Беларускага саюза кінематаграфістаў.

— Якія планы на новы сезон? — Цяпер завяршаецца здымачны перыяд поўнамэтражнай карціны Кірыла Халецкага "Кіношнікі". Паралельна рыхтуем да запуску альманаха малых рэжысёраў "Гарадская казка", у які ўвойдуць праекты пераможцаў леташняга пітчынгу, абвешчанага Міністэрствам культуры. Гэта будучы гісторыі ў жанры фэнтэзі, у якіх адлюстраваліся добрыя думкі аб сяброўстве, "Золата ў агні". Пабудова сюжэта, уменні любіць, увогуле аб вечных каштоўнасцях. На іх павінна выхоўвацца новае пакаленне. Але выхоўвацца не выдатковым тонам, а праз цікакасць. Не хопіцца раскрываць усё карты, але зараць працягваюцца перамовамі з расійскімі кінематаграфістамі. Яны за тое, каб рэалізаваць гэты праект у калабаранцы. Калі ўсё атрымаецца, "Гарадская казка" выйдзе на экраны напярэдадні наступнага Новага года.

— У чым перавагі гэтага альманаха? — Па-першае, сюжэты казачных гісторыі пісалі малалыя аўтары. Па-другое, над праектам будзе працаваць рэжысёр-дэбютант Дзмітрый Сарока. Па-трэцяе, альманах зойме запатрабаваную нішу кіно для дзіцяча-юнацкай аўдыторыі. На вялікі жаль, цяпер "Беларусьфільм" не рыхтуе такіх праектаў. А як жа выхоўваць нашых дзяцей без айчынных стужак, якія маглі б заікаваць іонага гледзача? Каб ён цягнуўся не толькі да замежных "Хронік Нарніі" ды "Гары Потэра", але і да свайго. Я лічу, вельмі важна адрадыці брэнд "Беларусьфільм" — дзіцячае кіно, на якім вырастае адно пакаленне. "Гарадская казка" можа дапамагчы.

— Пра што павінны памятаць тыя, хто жадае працаваць на кінастудыі ў якасці рэжысёра? — Трэба разумець каштоўнасці варажэй гісторыі для гледзача і, што важна, для вытворцаў, бо кіно — гэта дарагое заваляенне. Рыхтуючы праект, вы мусіце ведаць, якія ваша аўдыторыя, і быць гатовым да прашы над матэрыялам, каб давесці яго да іцалку. Ну і, вядома, варта разумець, што кіно перш за ўсё павінна будзіць паўнушы. Калі ваш сцэнарый уявіць сабой частка літагучына конструкцыю — гэта не мастацтва. Стварычы праект, памятайце, пра законы драматыі і пра тры галоўныя эмоцыі: смех, страх і сёлы. Якія б

захавалі каштоўныя ўстапыны па-спараўдному шпакавых асоб. Ёсць напярэдадні і іншага плана. Цяпер абмяркоўваецца магчымасць рэалізаваных праектаў. Сярод іх прама-ролік для "Мінаблвідэапраката" і летапісныя матэрыялы малых рэжысёраў, у тым ліку дакументальны фільм да 60-годдзя Беларускага саюза кінематаграфістаў. — Якія планы на новы сезон? — Цяпер завяршаецца здымачны перыяд поўнамэтражнай карціны Кірыла Халецкага "Кіношнікі". Паралельна рыхтуем да запуску альманаха малых рэжысёраў "Гарадская казка", у які ўвойдуць праекты пераможцаў леташняга пітчынгу, абвешчанага Міністэрствам культуры. Гэта будучы гісторыі ў жанры фэнтэзі, у якіх адлюстраваліся добрыя думкі аб сяброўстве, "Золата ў агні". Пабудова сюжэта, уменні любіць, увогуле аб вечных каштоўнасцях. На іх павінна выхоўвацца новае пакаленне. Але выхоўвацца не выдатковым тонам, а праз цікакасць. Не хопіцца раскрываць усё карты, але зараць працягваюцца перамовамі з расійскімі кінематаграфістамі. Яны за тое, каб рэалізаваць гэты праект у калабаранцы. Калі ўсё атрымаецца, "Гарадская казка" выйдзе на экраны напярэдадні наступнага Новага года.

— Якіх працягваюць у працы з малалдымі аўтарамі прытрымліваецца "Смолка"? — Студыя моладзевага кіно стварае для пачаткоўцаў кінематаграфістаў, якія прыходзяць з прафесійнымі ведамі, але з недастатковым аб'ёмам практыкі. Гэтую практыку, магчымасць умацаваць тэорыю мя і забяспечваем. Дэбютантам дапамагаюць вопытныя майстры, якія працуюць у кінастудыі і заўсёды могуць падказаць, як не набыць некааторую колькасць гу-заўсёў у дзіялогу з малалдымі, бо для нас вельмі важна даць ім адчуць, што яны вартыя звацца аўтарамі. Належыць бражыцца працаваць з матэрыялам, разам шукаць выйсці з сітуацыі і знаходзіць баланс, які спрыяў бы добрым зменам.

— Пра што павінны памятаць тыя, хто жадае працаваць на кінастудыі ў якасці рэжысёра? — Трэба разумець каштоўнасці варажэй гісторыі для гледзача і, што важна, для вытворцаў, бо кіно — гэта дарагое заваляенне. Рыхтуючы праект, вы мусіце ведаць, якія ваша аўдыторыя, і быць гатовым да прашы над матэрыялам, каб давесці яго да іцалку. Ну і, вядома, варта разумець, што кіно перш за ўсё павінна будзіць паўнушы. Калі ваш сцэнарый уявіць сабой частка літагучына конструкцыю — гэта не мастацтва. Стварычы праект, памятайце, пра законы драматыі і пра тры галоўныя эмоцыі: смех, страх і сёлы. Якія б

Студыя моладзевага кіно стваралася для пачаткоўцаў кінематаграфістаў, якія прыходзяць з прафесійнымі ведамі, але з недастатковым аб'ёмам практыкі.

Пачаць парадак малых кінематаграфістаў: — Не губляце сябе: прыслухоўвайцеся да рэкамендацый па палішэнні сцэнарыя, але не ліміце свой матэрыял і не спрабуйце дагадаць адрозні ўсім. І ні ў якім разе не падаіце думкамі!

Верце інтуіцыі: калі гісторыя вас кіранае, то ёсць вялікая верагоднасць, што яна расцвіце кагосім яшчэ.

Навучыцеся "малваць зважок": палкапаіцеся пра тое, каб засвоіць базу, даведацца, які нешта рабілі да вас. Як мага больш падарожнічайце для адкрыцця для сябе новых месцаў і людзей. Завядаць дзёнік напіраўня.

Бражыце ў аб'ект гледзача: кіно не абстрактнае мастацтва. Гэта мастацтва для кагосім.

добрая падтэксты вы ні закладвалі, калі ваш фільм не дастаецца да паўнушы, глядзач пакіне залу. І усё, што вы хацелі яму расказаць, завясе ў паветры.

— Як у такім выпадку распеваці гісторыю, каб зацікавіць публіку? — А вось гэта — таямніца творчасці. Не прыдумайце яшчэ аднаго ўніверсальнага рэцэпта, як тое зрабіць. Вядома, існуе вялікая колькасць падручнікаў па напісанні сцэнарыяў, але калі б усё было так проста, то ствараўся б выключна годны прадукт. Акрамя тэорыі, ёсць "пяць элементаў", якому навучыць нельга. Яго можна толькі адчуваць.

— Ці разумееце гэта малалды аўтары? — Мы імкнемся растлумачыць, але не кожны ўспрымае такія моманты. На жаль, некаторыя працуюць з пункту гледжання "не вучыце мяне, у мяне дыплом". Але няма такога аўтарам, які закравуць ўсё нішы і зрабуйць вяс прафесіяналам. Толькі вопыт дапаможа зняць мошны фільм. Аднак і тут няма гарантыі, што карціна будзе дыхаць. Сапраўды ўнікальныя рэчы ствараюцца па натхненні, інтуіцыі.

— Якія спецыялісты патрэбны Студыі моладзевага кіно сёння? — Нам вельмі не хапае рэдактараў. Многія праекты, якія да нас паступаюць, "дацягваем" у мастацкім сэнсе: вывучаем, дапрацоўваем. Праблема і са сцэнарыстамі: іх проста няма. Іс у нашых ВНУ вельмі рэдка рыхтуюць. Атрымліваецца, што даволішы самі выхоўваць таленавітых аўтараў. Вельмі неабходны і прадзюсэры, таму што нашу прадукцыю варта прэзентаваць шырокаму колу гледзача, каб пра нас ведалі, каб нашы фільмы крупілі і з неапыненнем чакалі новых. Сваё кіно трэба любіць і паважаць, і дамагацца гэтага — задача не з лёгкіх. Таму вялікая падзяка журналістам, якія зарад дапамагаюць у працоўванні нашага кінематографа.

Яўгенія ГАБЕЦ

Кіно і тэатр: ці ёсць мяжа?

Да Дня савецкага кіно ў Мінску стартуваў праект “Кінасцэна”. Першая тэатрызавааная чытка сцэнарыя “Белых рос” прайшла з удзелам акцёраў Новага драматычнага тэатра і студэнтаў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў і была прысвечана памяці беларускага драматурга Аляксея Дударова.

Такі фармат для нашай краіны — навінка. Тым не менш камерная зала кінаатэатра сабрала рознаўзроставага глядачоў. Былі сярод іх і паклоннікі відэамайстравання, і калегі акцёраў, і прафесійныя крытыкі. Злучыла ўсіх адно — цікавасць да новай формы, якая звязала, звалася б, непалюбны, але ў нечым родныя сферы — кіно і тэатр.

Пастаноўчыкам чыткі выступіла рэжысёр Новага драматычнага тэатра Лізавета Машковіч. Выбар “Белых рос” не выпадковы. Запуску праекта, прысвечанага памяці Аляксея Дударова, паспрыяў і юбілей народнай камедыі: налета фільму споўніцца 40 гадоў.

— Было цікава “пагуляцца” з арыгінальным тэкстам. Але не дубляваць яго інтанацыямі з карціны, а натхніцца стужкай і ўлынуць жыццём у кінасцэнарыі па-свойму, — распавядае пра мэту праекта рэжысёр. — Да таго ж мне вельмі хацелася стварыць атмасферу вяскі, бо ўсе мы з дзяцінства памятаем тое асаблівае пацунцё. Нават цяпер, у дарослым узросце, ікнімімся часцей выбірацца за горал. Таму гэтая чытка — яшчэ адзін момант настальгіі для нас, для глядача. І я лічу вядлікім плюсам, што “Кінасцэна” стартвала менавіта з беларускага сцэнарыя.

Паколькі чытка не прадулежвае працяглай падрыхтоўкі, на рэпетыцыі адвіль паўтара тыдня. Але часу аказалася дастаткова, каб ажыццявіць задуманае. Вялікая праца лягла на плечы акцёраў — артыстаў Новага драматычнага тэатра і студэнтаў будучых выпускнікоў факультэта тэатральнай рэжысуры БДАМ. Пра “каст” распавядае Лізавета Машковіч:

— Складанасцей з выбарам акцёраў не было. Вырашылі акрамя артыстаў Новага драматычнага тэатра ўзяць студэнтаў Акадэміі мастацтваў з курсу Віталія Катавіцкага, у якога я вучылася. Лічу, гэта выдатная магчымасць апрабаваць калабарнасьцю прафесійных акцёраў і будучых рэжысёраў тэатра.

ТВОРЧЫ СІНТЭЗ

Да пачатку пастаноўкі ў камернай кіназале глядачоў сустракалі ўжо не артысты, а персанажы: кожны з іх сядзеў за агульным сталом, займаючыся дробнымі справамі, што адлюстроўвалі характар героя. Адзін з разуменым тварам чытаў газету, другі — лезуценна пстрыкаў уключальнік настольнай лампы, а хтосьці наладжваў старэнкі радыёпрыёмнік. Пагрукішча ў атмасферу дапамагала і даволі вядомая па фільме кампазіцыя “Пакуты” ў выкананні Мікалая Карачанцава: пасля радкі “Обломал немало веток, наломав немало дров” за акцёрамі спява-

ла і публіка. Дарэчы, узаемадзеянню з аўдыторыяй было дастаткова: артысты не толькі звярталіся да глядачоў, але і пераносілі частку дзеянняў са сцэны ў залу. Такія інтэрактывы — вынік сумеснай творчасці рэжысёра і акцёраў.

— Існавала пэўная структура, якую я першпачаткова стварыла, — распавядае Лізавета Машковіч. — Было важна злучыць і кіно, і маё рэжысёрскае бачанне. Аднак у гэтым праекце многае прадумалася і вырашалася на рэпетыцыях. Некаторыя моманты, якія дайшлі да сцэны, нарадзіліся менавіта дзякуючы свабодзе, у якой працавалі мае артысты.

Асаблівае значэнне мелі і ўстаўкі з фільма. Яны не толькі дапаўнялі прасторы кінасцэны, але і служылі нябачным правядніком для глядача, які ў гэты вечар балансаваў на мяжы двух сфераў — тэатра і кіно — і ў выніку злучыў іх з ім.

Сцяна з чыткі
Саргей Шычончын
у ролі
Фядоса Ходаса

Юўгенія ГАБЕЦ
Фота арганізатараў мерапрыемства

Падчас чыткі на экране дэманстраваліся кадры з фільма “Белыя росы”

“Мне вельмі хацелася стварыць атмасферу вёскі, бо ўсе мы з дзяцінства памятаем тое асаблівае пацунцё”.

Лізавета Машковіч,
рэжысёр
тэатрызаваанай чыткі

ІНДЫВІДУАЛЬНЫ ПАДЫХОД

На імпрывізаваную сцэну ў якасці акцёраў запрасілі будучых рэжысёраў — студэнтаў Беларускай акадэміі мастацтваў. Хоць для Сцяпана Краўчучка і Фёдара Пясецкага такі вопыт і падобны да фармату экзаменацыйных пастановак, многае аказалася ў навінку.

— З прафесійнымі акцёрамі цікава прапавіць, — дзеліцца Сцяпан Краўчук, выкананца ролі Васкы Ходаса. — Можна паглядзець збоку, як ладзіць выхад на сцэну. Рэпетыцыі — індывідуальны рэч, кожны акцёр пагружаецца ў выбар па-свойму. Паназіраць, як дасведчанія артысты перажываюць гэты працэс пераўвасаблення, было карысна.

Аднак, нягледзячы на вопыт, які маладыя акцёры перымалі ад калег-прафесіяналаў, кожны выбраў свой шлях падрыхтоўкі вобраза.

— Каб уключыцца ў ролю, я выходзіў з самай пляцоўкі, партнёраў па сцене і сітуацыі, якую ўяўляў падчас рэпетыцыі, — кажа Фёдар Пясецкі, выкананца ролі Андрэя Ходаса. — Калі на адным прагоне нешта выпусціў, на наступным удавалася нагнаць. Так і будаваў для сябе гісторыю персанажа.

Сцяпан Краўчук, наадварот, нахтынуўся тым вобразам Васкы, які памайстэрску ўвасобіў на экране Мікалай Карачанцаў. Вядома, паслядоўнік не проста капіяваў манеру, а прыносіў у характар героя нешта ад сябе.

— Я спецыяльна пераглядаў фільм некалькі разоў. Цалкам дыстанцыяваўся ад арыгінала, лічу, было б не зусім правільна, з гэтай прычыны я вельмі скрупулёзна наіраў, як Карачанцаў выконваў ролю, і спрабаваў запачыць нейкія дробязі.

ПАСЛЯ ЦІТРАЎ

Пра будучыню пастаноўкі ў рамках праекта “Кінасцэна” арганізатары пакуль змоўваюцца: аналізуюць цікавасць глядача да новага фармату. Аднак рэжысёр і акцёры першай тэатрызаваанай чыткі “Белых рос” прызнаюцца, што з ралісцю паўтараць гэты вопыт, каб у знікне магчымасць, і спадзяюцца, што праект прыцягне існаванне.

“Брыялін”: моладзевае рэтра?

Маладзёжны тэатр вяртаецца толькі ў сярэдзіне вясны, распусце сезон. Але і ў перапынку паміж папярэднім і новым артысты запатрабаваныя: яны і ў Мінску на адкрытых пляцоўках працавалі, і на культурна-спартыўным фестывалі “Вытокі. Крок да Алімпіа” ў Касцюковічах паказалі 19 жніўня прэм’ерны мюзікл “Брыялін”.

Аўтарамі спектакля ў чарговы раз выступілі мастакі кіраўнік тэатра Улада Арышоўская, якая прапанавала ідэю, напісала лібрэта і ажыццявіла пастаноўку як рэжысёр, і кампазітар Аляксандр Сухару — артыст гэтага калектыву. У творчым багажы тандэма ўжо ідзе шэраг падобных сумесных работ: Сярод нядаўніх — мюзік-біграфія “Гур’яну”, што ўпрыгожваў сцэна праграму Міжнароднага фестывалю мастацтваў “Славянскі базар у Віцебску”. Але калі “Гур’яну” быў першым зваротам у гэтым жанры да асобы айца Мікалая, святара, дык “Брыялін” можа паказаць вельмі вольным рэксам сюжэтных перыпетый ад-

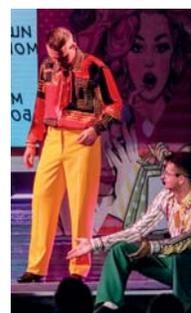
найменнага мюзікла 1970-х, вядомага нам па сваёй экранізацыі. Уласна кажучы, адтуль пачынаецца гіба не зусім зразумелая моладзі назва, атмасфера мінулых дзесяцігоддзяў з іх захапленнем рок-н-ролам і завязка з танцавальным конкурсам і закаханасцю між выдатнай-шчухай і знешне хуліганістым хлопцам, што можа жыцьца адным з сюжэтных архетыпаў. Усе астатняе — прадумка У. Арышоўскай: і разамітня нечаканасці ў разгорнутым дзеі, і глыбокі па сэнсе, вельмі вобразны, кідакі вершы. Асабліва вядучаея песня “Магылёк за шклом”. Блеск, дый толькі!

Дарэчы, менавіта як “бліскучы” перакладзена слова “брыялін”. Так называецца алзін з першых касметычных сродкаў, распаўсюджаны ў сярэдзіне XX стагоддзя, што забяспечваў валасам блыск і штодзённы фіксацыю. Менавіта гэтым лемем карыстаўся Элвіс Прэслі — як, дарэчы, і ўсе рок-н-рольнішчыкі і большасць вядомых акцёраў таго часу.

На Элвіса падобны, і ўсе тое адразу заўважашце, малады педагог — музыкант (Мікіта Касцюкеніч), што прызяздае ў студэнцкі галарод з новымі ідэямі. Канечне, між выкладчыцамі адразу ўзнікае канкурэнцыя, смешна абыгранае прастаўнішам тэатра Кацірынай

Мядзведзевай, Кацірынай Шумскай і асабліва Інгай Кісялевай, якая тут літаральна перамагае саму сябе. Але спектакль паказальны яшчэ і тым, што ў ім напоўніў заўважна творчая моладзь калектыву. Сярод яе і будучыя артысты, якія пакуль яшчэ авалодаліць сольнымі спевамі, — той жа Кірыл Кучынскі, студэнт Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Аднак “Брыялін” не мае ніякага адцення вучэбнай пастаноўкі — ён з’яўляецца цалкам высокапрафесійнай працай, назірае заахванай, да дробязей атчонай. І ўсё гэта нягледзячы на мноства складаных танцавальных нумараў, што выконваюць не толькі артысты балета, але і неспрадна ваякаліты, як таго і паграбуе жанр мюзікла (харэограф — Дзяніс Кашава). Завадныя рукі зардажэць публіку — выкананцы і самі запрашаюць гасцей на сцэну танчыць разам, і ў зале пачынаюцца імпрывізаваныя па-

У спектаклі шмат інтэрактыву, які абуджае ўвагу глядачоў і пашырае невялікую сцэнічную прасторы да памераў усёй тэатральнай залы. Пры гэтым сігнаграфія не перагружана — яе амаль цалкам замяняюць відэапраекцыі на задніку, якія не толькі акрэсліваюць лакацыю, але і часам дадаюць нумарам характару кліпаў. Агульны настрой залежыць найперш ад му-

зыкі — гнуткай, інтанацыйна запамінальнай, рытмічна багатай. Пераважаюць энергійныя рок-н-рольнішчы нумары і цэлыя сцэны, што рухаюць дзеянне. Але ёсць месца і шчырай лірыцы. На суперка усім законам музычнай драматургіі, кампазітар не баіцца паставіць адна за адной дзве павольныя лірычныя кампазіцыі — і яны зроблены настолькі цікава, кратаўна, што глядацкая ўвага ніколі не памінаесяцца.

Спектакль успрымаецца на адным дыханні. І справа не толькі ў шалёнай харызме ўдзельнікаў (а кожны з іх — з адметным характарам, замест натоўпу — чарада яркіх асоб і знічжалепаея адносіні між закаханым: толькі вучыся на чужых памылках). Справа ў тым, што не гледачы паглыбаюць у рэтра, а тое рэтра — набліжаюць да публікі. І робяць яго надзвычай актуальным, акцэнтуючы на прыкметы мінулага, а іх сучаснасць з сучаснасцю.

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Мсціслаў: медытацыі ў старасвецкай прасторы

Як Парыж і Лондан з'явіліся на вуліцы Пралетарскай? Без гэтых, калі так можна сказаць, аб'ектаў Мсціслаў увяліць цэжка. Цэжка увяліць мястэчка і старадаўняе, і сённяшняе. "Парыж" — назва цырульні, а ў пазамінулыя стагоддзі такое незвычайнае найменне меў даходны дом. "Лондан" — таксама колішні гатэль, на сёння — частка райцэнтраўскага жылга фонду. Словам, мястэчка хацела жыць цікава — і жыло.

Яшчэ адзін немалаважны нюанс. У князя Расціслава башку звалі Мсціслаў. Сын заснаваў горад у 1135 годзе і назваў яго імем бацькі. Ішлі гады. Пра славіў горад Сямён Альгердавіч — князь Мсціслаўскі, які ўзначальваў пад Грунвальдам тры харугвы і паказаў прыклад мужнасці і нязломнасці. Да слова, менавіта ён заснаваў манастыр у Пустынях. Тут, кажуць, атрымаў адукацыю Пётр Мсціславец... Умяцоўваўся і горад.

ЗАМЕСТ УСТУП

Вядома, што наша шляхта запрасала да сябе замежных архітэктараў, ландшафтных дызайнераў, садоўнікаў, кухараў... Былі сярэдні і кітайцы. Іх напхалі да пэўнага часу заставаліся ў Мсціславе. Старыя навуковы супраюўнікі Мсціслаўскага гісторыка-археалагічнага музея Ірына Малько распавяла, што калісьці адзін з гараджан ахвяраваў устаною металічную чашу. Скажаў: "Кітайская! Для медытацый". Ірына Фёдаруіна зухта асвоіла рамесніцтва "медытатара". Чаша з вапняк палі і палідрамі літаральна спявае. Самы час паразважаць пра тонкія струны душы ды іх суладнае гучанне. Менавіта гэты працэс, напэўна, і называецца медытацыяй. Думкі набываюць раўнавагу, кепскае пад уплывам прыгожага і вечнага адсоўваецца ўбок, а сэрца радуецца. Прыкладна з такім настроем мы з сынамі і дзецьмі па вуліцах раёнага цэнтру. Хоць месцішча "Парыж" і "Лондан" на адной вуліцы, але знаходзіцца на пэўнай адлегласці. Прасторы паміж імі напоўнены чаканнем неверагодна акрышчыва. Спірычыніцца да аўры, што стварыла гісторыя, а работнікі культуры ашчэдна захаваў і напоўнілі сучасным зместам.

МЕДЫТАЦЫЯ ПЕРШАЯ: МУЗЕЙНАЯ

Раёны музей Мсціслава — адзіны археалагічны на Магілёўшчыне. Аснову экспазіцыі складаюць рэчы з археалагічных раскопак. Зусім нядаўна, да прыкладу, знайшлі заплаты талер. Перад наведваннем устаноў вярта пазнаёміцца з гарадской архітэктурай. Такую мяшанку стывляў і рэдка дзе бачыў. Была мужыцкая гімназія, ганцлёвыя рады, замкавыя роканструкцыі, тры царквы ды адзін касцёл, колішняя аўрэлія мураванкі. Усё гэта патане ў зеляніне старых дрэў і хмызнякоў. Казка! Нават спуск да рэчкі Віхра праз кевае карнізе, якое рашуча выпінае са сцежкак, нагадвае шпашыр па загадкавым тунэлі...

"Лондан"

Ірына Малько за медытацыяй

Рыцарскі турнір

Сярэднявечная пенка-жароўня

Музей — таксама гістарычны будынак: мсціслаў тут у XIX стагоддзі пошта — інтэрактыўны. Усе экспанаты можна пачаць. Я калісьці літаральна дарваўся да шляхецкіх шабляў! Да паслуг наведвальнікаў — друкарскі станок. Хочаце займець ліст ад самога Пятра Мсціслаўца? Надрукуеце самі і атрымаеце асалоду!

Для людзей з інваліднасцю ладзіцца віртуальная экскурсія. Скажам, па цэрквах раёна. Я калісьці аб'ехаў іх не ўсе. Сапраўдны цуд драўлянага дойлідства!

Давайце зноў палыхаем вулічным паветрам. Вось вець з чырвонай палы. Гэта таксама музейны аб'ект: пажарная вышка. Зае можна агледзець горад, але, як мне паказалі музейшчыкі, раз на год: падчас Рыцарскага фесту.

МЕДЫТАЦЫЯ ДРУГАЯ: РЫЦАРСКАЯ

Спачатку хацеў назваць гэты раздзел клубным, але на загады фест працягуе ўсе структуры раённай культурнай супольнасці. Нават вытворчыя працэсурствы і арганізацыі. Вітрынае шкло аўтазастаўна на выездзе ўпрыгожанае вялікай выявай рыцарскага дубою. Гэтае фестывальнае мерапрыемства — чэмпіён на станочных эмоцыях, таму па вартасці лічыцца галоўным брэндан раёна.

Сёлёты фестываль прайшоў 5 жніўня. Адырваўся, па традыцыі, на галоўнай плошчы мястэчка. Гетман рыцарскіх клубав рассек канат, што сімвалізавала пачатак рыцарскіх баёў. Ветэраны турніраў з усіх куткоў краіны адулі прыльві магутнага шчасця. Падзеі перанесліся на Замкавую гору, што за Кармелішчын касцёлам ля абарончага рова. Не блытаеце Замкавую гору з гарой Дзівочкай, яны ў розных баках Мсціслава. Дзівочка — капішча і тысяччагоддзя да нашай эры, Замкавая — сярэ мястэчка XII стагоддзя.

А чаго яшчэ спявала сорца ў наведвальнікаў і адзельнікаў сёлётыя рыцарскага свята? Ды літаральна ад усёго! Ці можна стрымаць эмоцыі ад дэфіле малэльяў у сярэднявечных касцюмах? А тут былі не толькі шкоўныя дамы ды вытанчаныя кавалеры: можна было сустрыць рамеснікаў, галандцаў, падмайталішчыкаў... Нават бачу чужыя доктар. З гэтым жа непрычымна антузіязмам людзі частаваліся стравамі.

І вось яшчэ што. Наявілі адрэза ізаляцыйнай работы, культуры і на справах моладзі Мсціслаўскага райвыканкама Наталія Біскуп распавяла, што сямброў у мясцовых работнікаў культуры з кожным годам усё больш. І гэта не толькі жыжары суседняй Смаленшчыны, дзе, як кажуць, бабулькі спяваюць беларускія песні. Нядаўна знайшліся землякі ў горадзе Сім Чэліябінскай вобласці. Там існуе беларуская суполка. Нападзана сувязь з Башкорстанам. Словам, гэсцей у Рыцарскага фесту палболе.

МЕДЫТАЦЫЯ ТРЭЦЯЯ: БІБЛІЯТЭЧНАЯ

У раёне дзейнічае сетка публічных бібліятэк. Намеснік яе дырэктара Наталія Міпанка распавяла, якія яе калей дзейна працягуюць і па-за сценамі свайго устаноў. Маюць, патэнцыяльныя чытачы — на вуліцах і пляцах, таму трэба ў народ ісці. І ісці. На Рыцарскі фестываль, напрыклад. Не гэсціям, а ўдзельнічамі.

На Замкавай гары яны кудруюць адну з выстаў. Сярод экспанатаў (не здыўлішся, калі ласка!) — сярэднявечныя прыстасаванні для катанні. І няма тут ніякіх імажы. Выбар тэматыкі, можна сказаць, выпадкова і звязаны з дэўным сямброўствам з магдэбуржскім калекцыянерам вост такіх незвычайных прадметаў. А часам высветляцца, што пасля агледу суворай калекцыі цыгне тварыць лабро і чытаць разумныя кнігі.

Бібліятэка разліжвае праект "Памінь Мсціслаўшчыны". Наіярэаліст аднаго з дэўных фестуў бібліятэжары сабралі іконы і харугвы (жыжары Мсціслаўшчыны ахвяравалі іх бесплатна) ды задалі выставу ў царкве Сілуана Афонскага, што адноўлена на тэрыторыі гарадскога будаўнічага каледжа.

Іконы знаходзілі і ў вёсцы Басценавічы, знакамітай колішняй ікананічнай школы. Сённяшні бібліятэчны клопат — стварэнне буклетаў пра Пустыньскі манастыр, пра тамтэйшую гаючую крыніцу (гэта яна надала сілы князю Сямёну Альгердавічу), выяву Хрыста, што зняікаць з'явілася на адной з манастырскіх келіях. Турыстаў у Пустынях заўжды шмат. Таму буклет — платны.

ЗАМЕСТ ЗАКАНЧЭННЯ

На Мсціслаўшчыне я бываў некалькі разоў, і пастаніна — узміку. Радаваўся на Замкавай гары, плакаў у Пустынях, здыўся паміж "Парыжам" і "Лонданам". Сёлета прыехаў солы спякотным жніўнем. Дзеся супакунае душы і сардэчнага адхлання. Мельтэцы атрымаўся.

Юген РАПІН аўтары і з архіва адрэза ізаляцыйнай работы, культуры і на справах моладзі Мсціслаўскага райвыканкама

"Парыж"

Спектакль "Дзіўная місці Сэвідж"

Паслядоўнікі Уршулі

Белы камін, на паліцах — дыпламы і граматы, у збаночках — рамонкі ды каласкі, а на падваконні — спрэз бэзавыя фіялікі. Так романтична выглядае кабінет Таццяны Лукічыч, загадчыцы пастановай часткі народнага тэатра імя Уршулі Радзівілаў...

— Для мяне тэатр — свята, якое захапляе і застаецца ў сэрцы назавсёды, — распавядае Таццяна Іванаўна пра справу свайго жыцця. — Пачыналася ўсё са школы — Волкараўскай Капіцкага раёна. Мая сямброўка з Мінска запрасіла тады ў Тэатр юнацтва гледца. Убачыла там спектакль уражэ, і я "захавала" на сцяну. Памятаю, ездзіла ў сталіцу, мы з сямброўкай сталі ў чарзе па білеты на пастаную славутага Маскоўскага мастакага тэатра. Глядзці "Вішнёвы сад" з Андрэем Міронавым, пазней набылі ў Тэатры сатыры, на гастролях трупы імя Лесі Украінкі. У школе ўдзельнічала ў канцэртах агторгады, вядучай была. Пасля заканчэння наступіла ў Інстытут культуры, пасля якога мяне накіравалі ў Нясвіж.

Таццяна Іванаўна спачатку працавала метадыстам Дома культуры, затым яго дырэктарам. Даводзілася мець шмат клопатаў не толькі мастацкіх, але і гаспадарчых. А яшчэ і тэатр, без якога жыццё ўжо не ўяўляла.

Пра яго нашэ геранія ведае усё і можа гаварыць доўга. І не дзіва, бо гісторыя Нясвіжскага тэатра бярэ пачатак у 1740 годзе, калі княгіня Уршуля Францішка Радзівілаў стварыла першы ў захадніх і ўсходніх славян прыватны тэатр. Ставіліся камедыі і трагедыі, оперы і балеты ў замку і ў Канскай філіялі Альбе. Спектаклі былі на аснове твораў Мальера, Вальтэра, іншых вядомых аўтараў. І сама княгіня Уршуля пісала і сьці і лібрэта да опер, якія выжываліся дэспічнасцю і арыганальнасцю. З гадамі дэзятэ тэатр то затухла, то разгаралася. Ішлі гады, мяняліся пакаленні і лад жыцця.

ПАДЗЕІ І ЛЮДЗІ

У 50-я гады XX стагоддзя ў Нясвіж прыехаў Віталей Салоўскі, зыяты тэатрал і рэжысёр, які вырашыў аднавіць добрую традыцыю Уршулі Радзівілаў. У трупы прыйшлі здольныя людзі:

Спектакль "Дзіўная місці Сэвідж"

А. Мельнікава, І. Абаротаў, К. Крыск, А. Кавалёва, А. Крыўко. Затым першага антузіяста замяніла Ганна Сарокіна, якая заканчыла рэжысёрскую курсы ў 1961-м апаніла дэзятэ тэатра. Пачаліся пастануюкі па творах А. Макайкіна, М. Чарота, А. Астроўскага. Аартысты былі мясцовыя, захопленыя сцэзнай, сярод якіх: Э. Булат, Т. Яромленка, М. Яроцкі ды іншыя.

Новая эпоха прадэўжылася з прыездан у Нясвіж у 1978 годзе рэжысёра тэатра і кіно Валерыя Мароза, выкладчыка Універсітэта культуры і мастацтваў. Больш за 30 гадоў ён ездзіў сюды са сталіцы, укладваў душу і сорца ў работу, надаваў вялікае значэнне вышаванню сцэнічнай культуры і мастацкага густу. У трупы ўліваліся малелья таленты: браты М. і А. Курганскія, Д. Вітко, Т. Карпач, В. Кулізн, А. Зына, якая заканчыла рэжысёрскую курсы ў 1961-м апаніла дэзятэ тэатра. Пачаліся пастануюкі па творах А. Макайкіна, М. Чарота, А. Астроўскага. Аартысты былі мясцовыя, захопленыя сцэзнай, сярод якіх: Э. Булат, Т. Яромленка, М. Яроцкі ды іншыя.

Спектакль "Графіня Эльвіра", 2006

АНШЛАГ, ЯШЧЭ АНШЛАГ

Асобнай старонкай у развіцці Нясвіжскага тэатра імя Уршулі Радзівілаў можна лічыць пастануюку спектакля па творах А. Дударова "Чорная панна Нясвіжа". Галоўную ролю бліскава выканала Таццяна Лукічыч, каралі Аўгуста граў Вячаслаў Лашкароў. На прэм'еру прыехалі аўтар і сьці, рэжысёр В. Рэўскі, аартыстка тэатра імя Яўскі Куцалы Л. Давыдовіч, выканавіла ролю Боні Фюрчы на кулацкай сцэне. Спектакль прайшоў у ааншлагам, набыў вялікую папулярнасць не толькі ў Нясвіжы. У 2003 годзе на III Абласным фестывалі Т. Лукічыч атрымала прыз за ролю Барбары Радзівілаў. А потым былі замежныя гастролі і ўсёюды "Чорная панна" выклікала гарачае захапленне гледцоў.

У 2006-м адыбалася прэм'ера спектакля на мясцовым матэрыяле: па прэсе краязнаўцы К. Я. Шышыгінай "Помнік каханню" на аснове легенды пра дуб і сасну. Спалабалася нясвіжцам і камедыя Уршулі Радзівілаў "Распуцнікі ў пастцы", а яшчэ валодзіў вядомалю аўтара "Графіня Эльвіра".

Пасля Валерыя Мароза (светлай памяці) нясвіжскую трупы ўзначалі Яўген Валабоў, таленавіты і кратаўны рэжысёр. Яго творчы падыход унёс свежы стурмень у рэпертуар, падрыхтаваны спектаклі па творах класікаў і сучаснікаў, у тым ліку замежных, — працяглае аповед Таццяна Іванаўна. — А пастануюка "Я заўжды ўсімхаоса" Я. Сегеля была адзначана на чарговай "Бярэзінскай раме": адуць аартысты прывезлі дыплом і прыз. Асобным унагароджаным Аляксандар Нальобін. Я таксама прымала ўдзел у названым спектаклі. А яшчэ равай В. П. Мароз даверваў мне роллю Ілія Бал у спектаклі "Дзіўная місці Сэвідж".

НОВЫ ІМПУЛЬС

Разнапланаванасць рэпертуара надае Заслужанаму аматарскаму калектыву таленты: браты М. і А. Курганскія, Д. Вітко, Т. Карпач, В. Кулізн, А. Зына, якая заканчыла рэжысёрскую курсы ў 1961-м апаніла дэзятэ тэатра. Пачаліся пастануюкі па творах А. Макайкіна, М. Чарота, А. Астроўскага. Аартысты былі мясцовыя, захопленыя сцэзнай, сярод якіх: Э. Булат, Т. Яромленка, М. Яроцкі ды іншыя.

Новая эпоха прадэўжылася з прыездан у Нясвіж у 1978 годзе рэжысёра тэатра і кіно Валерыя Мароза, выкладчыка Універсітэта культуры і мастацтваў. Больш за 30 гадоў ён ездзіў сюды са сталіцы, укладваў душу і сорца ў работу, надаваў вялікае значэнне вышаванню сцэнічнай культуры і мастацкага густу. У трупы ўліваліся малелья таленты: браты М. і А. Курганскія, Д. Вітко, Т. Карпач, В. Кулізн, А. Зына, якая заканчыла рэжысёрскую курсы ў 1961-м апаніла дэзятэ тэатра. Пачаліся пастануюкі па творах А. Макайкіна, М. Чарота, А. Астроўскага. Аартысты былі мясцовыя, захопленыя сцэзнай, сярод якіх: Э. Булат, Т. Яромленка, М. Яроцкі ды іншыя.

Галоўнае, да чаго імкнучыся рэжысёр і акцёры, — праўдзілі і ярка дадэсці сцэнічныя вобразы, парадываць гледцоў, працягваць і далей традыцыі Нясвіжскага тэатра. І характэрны той факт, што калектыў у канцы ліпеня ажыццявіў тры пастануюкі па творах А. П. Чэхова ў двары замка Радзівілаў. Сымвалічна? Так, можа, па аলেখ парха ходзіць засмучаная Барбара ш аартыстка Уршуля... Цінер тэатр асвойвае новыя пастануюкі, рэцэпты праводзіцца. Пажадана толькі мець палымянінае, якое павінна на тэрыторыі былой воінскай часткі). А яшчэ аартысты хацелі б бачыць больш нясвіжцаў у глядзельнай залы. Гэта, вядавочна, таксама ажыццяўляўся.

РАІСА ХВІР, р. Нясвіж
Фота з архіва тэатра

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Балет у 3 дзеях **"Дон Кіхот" (12+)**. Прэ'ера. **8 верасня ў 19.00.**
- Камічная опера ў 2 дзеях **"Севільскі цырульнік" (12+)**. Прэ'ера. **9 верасня ў 18.00.**

УНП 1910815322

БЕЛАРУСКІ ДЗЫРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Мабільная экспазіцыя** з патрыятычнай акцыяй **"Наш абавязак – памятаць!"** на святкаванні Дня Беларускага пісьменства ў г. Гарадок. **2 верасня з 11.00 да 21.00.**

Святочныя мерапрыемствы да Дня горада Мінска 9 верасня:

- **Віктарына "Вызваленне Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны".** Экспазіцыя музея. **13.00.**
- **Квэст "Шлях да Перамогі".** Экспазіцыя музея. **15.00.**
- **Патрыятычная акцыя "Наш абавязак – памятаць!"** з мабільнай экспазіцыяй. Цэнтральны дзіцячы парк імя М. Горькага. **11.00–18.00.**
- **Паказ фільма "Руіны страляюць..."**. Канферэнц-зала. **16.00.**
- **Тэматычная кніжная выстава.** Кніжны куток. **1 паверх.**
- **Часова экспазіцыя "Іх імёнамі названы вуліцы горада".** Хол каля залы Перамогі, **4 паверх.**
- **Прастора "Музей для дзяцей":** майстар-клас "Мая сталіца", інтэрактыўны занятак па стварэнні святочных паштовак. Зала "Музей для дзяцей".
- **Інтэрактыўная пляцоўка самалёта Лі-2.** Каля музея.
- **Тэматычная зона з размялёўкамі.** Хол каля залы Перамогі, **4 паверх.**
- **Тэматычная фотазона для дзяцей і дарослых.** Каля прасторы "Музей для дзяцей".
- **Запрашаем юных наведвальнікаў у прасторы**

"Музей для дзяцей" – гэта ўтульная атмасфера партызанскага лесу ў спалучэнні з сучаснымі тэхналогіямі, добрымі і ўважлівымі музейнымі педагогамі. Тут праходзяць заняткі і лекцыі, майстар-класы і інтэрактыўныя праграмы для хлопчыкаў і дзяўчынак і іх бацькоў.

Прастора працуе з сэрца па нядзелю!

Квэсты – гэта ўнікальныя, пазнавальныя і захапляльныя падарожжа па музейных залах для арганізаваных груп наведвальнікаў (да 20 чалавек). Падчас квэстаў удзельнікі пашыраюць веды па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, выконваюць заданні і пераадольваюць розныя перашкоды.

Усяго прапануецца тры квэсты:

- **"Шлях да перамогі"**, узрост удзельнікаў – ад 12 гадоў.
- **"Сумка з чырвоным крыжам"**, узрост удзельнікаў – ад 14 гадоў.
- **"Франтавы дзёнік"**, узрост удзельнікаў – ад 12 гадоў.

У продаж паступілі сертыфікаты на наведванне музея з экскурсіяй і без яе. Ёсць аб'явесткі: "Сямейны", "Дзіцячы", "Для старшакласнікаў і дарослых".

Падрабязнасці на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (экскурсійнае бюро)

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава дзіцячых работ** па выніках Міжнароднага міжмузейнага конкурсу **"Увесь свет – тэатр!".** Да 4 верасня.
- **Экспазіцыя жывапісу** Уладзіміра Пракапава **"Пад знакам бясконасці".** Да 9 верасня.
- **Выстава твораў** Мікалая Таранды **"Колер жніўня".** Да 10 верасня.
- **Выстава "Станіслаў Жукоўскі: пункт прыцягнення – сядзіба".** Да 1 кастрычніка.
- **Экскурсіі:** "Самыя-самыя..." (6+), "Ягога колеру зіма?" (6+), "Віды жанры ў выяўленчым мастацтве" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Старажытнай Грэцыі і Рыма" (10+), "Партрэты даўня мінулых пакаленняў..." (10+), "Пляч моў каханна" (16+), "Жаночы партрэт" (16+), "Мінск у музеі" (16+). **Праводзіцца заўсёды.**

УНП 100377771

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЫНІЦКАГА-БІРУЛІ ў МАГІЛЁВЕ

г. Магілёў, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- **Пастаянныя экспазіцыі.**
- **Art-lectorium "Зразумелае мастацтва".** Праводзіцца заўсёды.

Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

УНП 100377771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1903149

Палацавы ансамбль

• **Выстава "Летапіс праса: разгладзім старонкі"** з прыватнай калекцыі Барыса Васільева і Юліі Рэжускай. Малая выставачная зала. **Да 12 лістапада.**

• **Выстава "Упершыню экспанат. 3 фонду Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж»"**, прысвечаная 30-годдзю ўстаноў і 800-годдзю горада Нясвіжа. Вялікая выставачная зала. **Да 10 снежня.**

• **Праект "Ператворэння ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны".** Экспазіцыянальная зала першага пусакавога комплексу.

• **Міжнародны выставачны праект "Castrum doloris. Пахавальныя цырымоніі нясвіжскага двара".** У складзе пастаяннай экспазіцыі.

Мерапрыемствы

- Квэсты: "Палацавыя таямніцы", "Музычная скарынка Нясвіжскага палаца".
- **Віртуальныя выставы:** "Ператворэння ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны", "Нясвіж – здымаць светнай культуры", "Разбураны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа".
- **Тэматычныя і аглядныя экскурсіі** па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Аддзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці (г. Нясвіж, вул. Гейсіка, 1)

- **Выстава работ сучаснага мастака** Віктара Баранкевіча

Падрабязнасці на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

Замкавы комплекс "Мір"

г. п. Мір, Карэліцкі раён, Прудзенская вобласць, тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Квэст "Таямніца двух куфраў".** 9 верасня ў 15.30.
- **Часовая экспазіцыя** васковых фігур **"Тайная вячэра" (0+).** **Да 31 жніўня.**
- **Выстава "ARMATUS. Ваенна-гістарычная рэканструкцыя даспехаў і зброі" (0+).** Паўночны корпус. **Да 28 кастрычніка.**
- **Часовая экспазіцыя "Убачыць свет сэрцам".** Да 11 верасня.
- **Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.**
- **Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі** для дзяцей і дарослых.
- **Экскурсія для дзвюх "Інтрыгі Купідона".**
- **Квэст-экскурсія для ўсёй сям'і "Легенды і паданні Мірскага замка".**
- **Музейныя заняткі для дзяцей** сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная стравя для князя па старадаўнім рэцэпце", "Асабліваці жаночага касцюма XVIII ст.", "Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст.", "Печы з каробачкай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў".**

УНП 590201541

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

"Мінула застаецца". **Да 30 кастрычніка.**

Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)

Пастаянныя экспазіцыі

- **"Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII – 1-й палове XIX стст."**
- **"Нясвіж у міжваенны час. Людзі і падзеі"**
- **Калекцыя гадзіннікаў XIX–XX стст. "Культура часу".** 3 фонду музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: **"Безаблічны артэфакт", "Карта сямі каралеўстваў", "Музейны дэтэктыў", "Музейнае раскладванне"**
- **Культурныя мерапрыемствы: "Прыём у княгіні", "Дзень нараджэння ў ратушы"** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- **Сюжэтно-ролевая развівальная праграма "Школа шпёнаў"** (да 25 чалавек).
- **Гульнявая праграма "Музейка аб музеі"** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- **Гульнявая праграма "Выкрутасы"** (група да 25 чалавек).

Архітэктурны помнік "Слуцкая брама" (г. Нясвіж, вул. Слуцкая)

- **Часовая экспазіцыя "Нясвіж – скрыжаванне трох хрысціянскіх рэлігій. Храмавае дойлідства".** Да 30 верасня.

Падрабязнасці на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Квэст "Таямніца двух куфраў".** 9 верасня ў 15.30.
- **Часовая экспазіцыя** васковых фігур **"Тайная вячэра" (0+).** **Да 31 жніўня.**
- **Выстава "ARMATUS. Ваенна-гістарычная рэканструкцыя даспехаў і зброі" (0+).** Паўночны корпус. **Да 28 кастрычніка.**
- **Часовая экспазіцыя "Убачыць свет сэрцам".** Да 11 верасня.
- **Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.**
- **Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі** для дзяцей і дарослых.
- **Экскурсія для дзвюх "Інтрыгі Купідона".**
- **Квэст-экскурсія для ўсёй сям'і "Легенды і паданні Мірскага замка".**
- **Музейныя заняткі для дзяцей** сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная стравя для князя па старадаўнім рэцэпце", "Асабліваці жаночага касцюма XVIII ст.", "Арганізацыя войска і вайсковая справа ВКЛ у XVI ст.", "Печы з каробачкай кафлі XVI–XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў".**

УНП 590201541

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

Музей Беларускага Народнага Мастацтва ў в. Раўбічы

спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён, тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава "Народнае мастацтва Беларусі XX–XXI стст.". Да 9 верасня.**
- **Праграма "Каляды ў музеі".** Праводзіцца заўсёды. Працягласць – 2–2,5 гадзіны. Папярэдні запис абавязковы.

УНП 100377771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКІ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabilet@mail.ru

- **Камедыя ў 2 дзеях "Гараца сэрца" (16+).** Галоўная сцена. **4 верасня ў 19.00.**
- **Трагікамедыя ў 2 дзеях** па матывах твора У.Шэкспіра **"Рама і Джульета" (12+)**. Прэ'ера. Галоўная сцена. **5 верасня ў 19.00.**
- **Трагіфарс "Donna sola (Жанчына адна)" (18+).** Камерная сцена. **6 верасня ў 19.00.**
- **Прадстаўленне "Музыка душы" (0+).** Камінная зала. **6 верасня ў 19.00.**
- **Надзвычайна неверагоднае здарэнне ў 2 дзеях "Жаніцтва" (12+).** Галоўная сцена. **7 верасня ў 19.00.**
- **Прадстаўленне "Музыка душы. Роднае" (0+).** Прэ'ера. Камінная зала. **8 верасня ў 19.00.**

УНП 100377901

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНКОВІЧА". КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВЫ XIX СТ.

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Выстава мастака-ілюстратара** Кацярыны Бабок **"Вернемся ў дзяцінства".** **Да 27 кастрычніка.**
- **Экскурсія "Шлях мастака Валенція Ваньковіча".** Папярэдні запис.
- **Праводзіцца заўсёды.**
- **Экскурсія "Інтэр'ер шляхецкай сядзібы".** Папярэдні запис. **Праводзіцца заўсёды.**
- **Спектакль тэатра ценяў "Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апаўданах. Белая сарока".** Папярэдні запис. **Праводзіцца заўсёды.**
- **Экскурсія "Інтэр'ер шляхецкай сядзібы".** Папярэдні запис. **Праводзіцца заўсёды.**

УНП 100377771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2427814, час працы: аўтарак – нядзеля з 12.00 да 20.00

- **Выставачны праект "Сімфонія вялікага космасу".** **Да 17 верасня.**
- **Парсональная выстава** Грэгара Даняліяна **"Да бясконасці..."**. **Да 17 верасня.**

УНП 192545414

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69, тэл. касы: 8 0212 368387, сайт: vitebsk-fil.by

- **Вечар джазавай музыкі SUMMER JAM (6+)** – джэм з папулярных кампазіцый блюза, фанка і соўла. **7 верасня ў 20.00.**
- **Монаспектакль "ЖЫЦЦЕ – ГЭТА КАБАР" (6+)** – песні, раманы, вершы, канферанс у стылі café-chantant. **8 верасня ў 19.00.**
- **Прадстаўленне "ГІСТОРЫІ КАТА ФІЛАФЕЯ"** ў межах праекта "Філармонія – дзецяц" (3+). **10 верасня ў 11.00.**

УНП 300149355

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 131254544

У нашым пазнавальна-адукацыйным Telegram-канале вы можаце даведацца больш цікавых фактаў пра беларускае мастацтва і мову, паўдзельнічаць у штодзённых апітанках і прачытаць пра культурнае жыццё краіны. Далучайцеся!

Стыкерпак